

ስድስት

ከንውጥውጥታው ውጤቶች ውስጥ

ኢድዋርድ ጊዮን የተባለ የ18ኛው ምዕት አመት ኢንግሊዛዊ የታሪክ ሰው “በሃይማኖታቸው ጠላቶች ዙሪያቸውን ስለ ተከበቡ ኢትዮጵያውያን ዓለሙን እረስተውና በዓለሙም ተረስተው ለአንድ ሺህ አመታት ያህል አንቀላፉ” ሲል ጽፎአል፡፡ አንድ ሺህ አመታት ያህል የሚለው ጊዜ በሰባተኛውና በአስራ ስድስተኛው ምዕት አመታት መካከል ያለውን ዘመን ነው፡፡ ኢድዋርድ ጊዮን አመክንዮአዊ (rationalist) ሲሆን ታላቁ የሮማ መንግሥት የወደቀው ክልክ በላይ ክርስቲያን በመሆኑ ነው የሚል አመለካከት ነበረው፡፡ ሌሎች ደግሞ የሮማ መንግሥት የወደቀው ክልክ በላይ ክርስቲያን ስለ ነበረ ሳይሆን ክርስትናው ክልክ በታች ስለ ነበረ ነው ይላሉ (“The Roman Empire fell not because it was too Christian but because it was not Christian enough”).

የሦስት ሺህ አመታት ዕድሜ አለኝ ባዩን “ሰሎሞናዊ ሥርወ መንግሥት” ለአንድ ሺህ አመታት ያህል ብቻ ከቆየው የሮማ መንግሥት ጋር ለማነፃፀር መሞከር ምን ያህል እንደሚያስከድ እንጃ፡፡ በሁለቱ መንግሥታት መካከል በሌሎችም አቅጣጫዎች ያለው ልዩነት በዕድሜአቸው መካከል ያለውን ልዩነት ያህል የሰፋ ነው፡፡ ቢሆንም አንድ ሁለት ጥያቄዎችን ወራውሮ ማለፍ የሚከለክል ነገር የለም፡፡ “ሰሎሞናዊ” ነኝ የሚለው የኃይለ ሥላሴ መንግሥት በወደቀበት ጊዜ ለምን ወደቀ? በወደቀበት ጊዜ “ማርክስሳዊ” ነኝ (አምላክ የለሽ) በሚል መንግሥት ለምን ተተካ? ከሚገባው በላይ ክርስቲያን ስለ ነበረ ነው? ወይስ የሚገባውን ያህል ክርስቲያን ስላልነበረ ነው?

ኢትዮጵያውያን ለአንድ ሺህ አመታት ያህል አንቀላፉ ከሚለው የኢድዋርድ ጊዮን አባባል ጋር ላለመስማማት ምክንያት የለንም፡፡ እርሱ “ማንቀላፋት” የሚለው ዓለሙን መርሳታችንን እና በዓለሙም መረሳታችንን ነው፡፡ እንደዚህ ዓይነቱ ማንቀላፋት ደግሞ ሁልጊዜ አንፃራዊ ነው፡፡ ለምሳሌ እኛ ብቻ ነበርን ያንቀላፋነው ወይስ ሌሎችም ነበሩ? ከነበሩ ለምን ያህል ዘመን አንቀላፉ? ብለን ልንጠይቅ

ማስታወሻ እንዲሆናት ጃንሆይ ፈርመውበት ለሩት የሰጧት ፎቶግራፍ

እንችላለን። ግን ይቅር። ስለ ሆነም፣ እኚ፣ ይሁንልህ፣ አንቀላፍተን ክር፣ እንበል። ከእንቅልፋችን የነቃነው ግን መቼ ነው?

ያንቀላፋው እንስሳ ተነሳ

እንደ ማንቀላፋት ሁሉ ከእንቅልፍ መንቃትም አንፃራዊ ነው። በዚህ አንፃራዊ መንቃት ውስጥ ኢትዮጵያውያን ከእንቅልፋቸው የተቀሰቀሱበት የታሪክ አጋጣሚ አንድ ሳይሆን ብዙ ነው። ከቅርቡ እንኳን ብንነሳ የፋሺስት ኢጣሊያ ወረራ አንዱ ነው። በዚያ ወረራ ብዙዎች በአመለካከታቸውና በአነጋገራቸው ብቻ ሳይሆን በአለባበሳቸውና በአመጋገባቸው ሁሉ ሳይቀር ነው የተቀሰቀሱት። ከነፃነት በኋላ በጣም እየተስፋፋ የመጣው ዘመናዊ ትምህርት ሌላው ነው። የ1953 ዓ.ም. የመፈንቅለ መንግሥት ሙከራ አሁንም ሌላው ነው።

ኢትዮጵያውያን ከእንቅልፋቸው የተቀሰቀሱባቸውን እነዚህን ሦስት ሁኔታዎች ስንመለከት አንደኛው ለሁለተኛው፣ ሁለተኛውም ለሦስተኛው ያበረከተው አስተዋጽኦ እንዳለ እንረዳለን። በአዎንታዊነትና በዘለቂታ ጠቀሜታ ሦስቱ እኩል ግምት የሚሰጣቸው እንዳይደሉም እንገነዘባለን። ሆኖም የተነሳነው ሁኔታዎቹን አንዱን ከሌላው ጋር ለማፃፀር አይደለም። ምን ያህል ሰዎች በምን ያህል ጊዜ ከእንቅልፋቸው እንደ ተቀሰቀሱ ለማወቅ ብቻ ነው። ከእንቅልፋቸው በስርዓት ባይቀሰቀሱም፤ ደንግጠው፣ ባንነውና በርግገው ቢነቁም ግድ የለም። ዋናው መንቃታቸው ነው እንጂ እንዴት እንደ ነቁ አይደለም። በአጭር ጊዜ ውስጥ ብዙ ሰዎች ከእንቅልፋቸው መቀሰባቸው ነው ዋናው ነገር።

በዚህ መለኪያ ካየነው ያለፉትን ሐያ ስምንት አመታት (1966-1993 ዓ.ም.) የሚመስል ሌላ ጊዜ በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ ክረ ለማለት ያስቸግራል። በአምስተኛው ምዕራፍ መዝጊያ ላይ ለማየት እንደ ሞከርነው እነዚህ አመታት የጽኑ እና የሥር ነቀል ንውጥውጥታ አመታት ናቸው። በአገሪቱ ጠረፎች በአንዳንድ አካባቢ ይህን ያህል ለማይባል ዘመን ፈጽሞ ተረስተው እስከሚኖሩት አንዳንድ ብሔረ ሰዎች ድረስ በንውጥውጥታው ያልተነሳ ኢትዮጵያዊ የለም ማለት ይቻላል።

እነዚህ ንውጥውጥታዎች ካስከተሏቸው ውጤቶች ውስጥ ለዚህች መጽሐፍ አግባብነት ያላቸው አንዳንዶቹ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ይጠቀሳሉ። ተንጠራርቶ እና ተወራጭቶ ከእንቅልፉ የተነሳው “ኢትዮጵያዊ” ብዙዎችን አደናግሮአል። መጀመሪያ ላይ ነገረ ሥራው ሁሉ የእንስሳ ክር የሚመስለው። ብዙም ሳይቆይ ግን ነገርየው እንስሳ ብቻ ሳይሆን አውሬም ጭምር መሆኑ እየለየ መጣ።

ትንሽ እንደ ቆየ ለብዙዎች የሚታያቸው አውሬ ብቻ እስከ መሆን ይርሷል።

የኢትዮጵያው ዳያስፖራ

ሁለት የግሪክ ቃላት ናቸው። ዳያ ወዲያ ማዶ፣ ባሻገር (across) ማለት ሲሆን ስፖራ መዝራት፣ መበተን ማለት ነው። ዳያስፖራ የአንድ በብዙ ነገር የተሳሰረ ህዝብ ከመኖሪያው መነቀልና በየአገሩ መበተን ማለት ነው። ባለፉት እሩብ ምዕት አመታት በኢትዮጵያ የደረሰው ንውጥውጥታ ስለስከተላቸው ውጤቶች ስናነሳ ከኢትዮጵያው ዳያስፖራ ብንነሳ አግባብነት አለው። የመንግሥት ለውጥም፣ ጦርነትም፣ እረሀብም፣ ግፍም በኢትዮጵያ እንግዶች ከስተቶች አይደሉም። በሚልዮኖች የሚቆጠሩ ኢትዮጵያውያን በዓለሙ ሁሉ መበተናቸው ግን በእርግጥ እንግዳ ከስተት ነው።

የተበተኑት የተማሩት ብቻ ሳይሆኑ ያልተማሩትም፣ ቋንቋ የሚያውቁት ብቻ ሳይሆኑ ቋንቋ የማያውቁትም፣ ጎልማሶች ብቻ ሳይሆኑ ታዳጊ ህፃናትና አረጋውያንም ጭምር ናቸው። ከአገራቸው የወጡት በአግርና በከብት፣ በመኪናና በባቡር፣ በመርከብና በአውሮፕላን፣ “በቦሌና በባሌ” ነው። አስፈጻሚውና ኬላ ሰብረው ለማለት ነው። ዛሬ በፀሐይ መውጫ ከኒውዚላንድ አንስቶ በመጥለቂያዋ እስከ ሰሜን አሜሪካ ድረስ ባሉት አገሮች ሁሉ ኢትዮጵያዊ የማይኖርበት አገር ይኖር እንደሆነ እንጃ። ማንቀላፋቱም ሆነ ከእንቅልፍ መንቃቱ ሁለቱም አንፃራዊ ናቸው ብልናል። በዚህ ጸሐፊ ግምት ግን ይኸኛው መንቃት ከቀደሙት መንቃቶች ሁሉ ልዩ ነው። ልዩ የሚያደርገው ደኽ ዳያስፖራ ነው። አሁን ኢትዮጵያውያን ከእንቅልፋቸው እየነቁ ብቻ አይደለም ያሉት። “ዓለሙን እረስተውና በዓለሙም ተረስተው” የሚለውን የኢድዋርድ ጊዐንን አባባል ከታሪካቸው እያስፋቁም ጭምር ነው ያሉት። እንዲህ ተብሎ ተጽፎባቸው እንደክረም እንኳን ሳያውቁት።

ኢትዮጵያውያን የተበተኑባቸው ምክንያቶች እንደ ተበተኑባቸው አገሮች ብዙ ናቸው። በመካከላቸው ኢትዮጵያዊውን ወገናቸውን ከረዥም እንቅልፉ ሊቀሰቅሱ ብዙ የደከሙ አሉባቸው። ደካማቸው ተሳክቶላቸው ኢትዮጵያዊው ከእንቅልፉ ሲነቃ የጠበቁት እንስሳ ሳይሆን የማያውቁት አውሬ ሆኖ አገኙት። “እግራ አውጭኝ” ብለው ከአጠገቡ ሸሹ። ግፍ አንገፍግፎአቸው አገራቸውን የተው በገፍ ናቸው። ሰርቀውና ዘርፈው ከዳኛ፣ የሰው ደም አፍስሰው ከደመኛ የነበሉ ይገኛሉ። ዕውቀት ተጠምተው፣ ሥራ አጥተው፣ የሠላም ኑሮ ተመኝተው የሂዱ ሞልተዋል። የሚያስፈራቸው ሳይኖር

ፈርተው፣ እራሳቸው አስበው ሳይሆን በሌሎች ተገፍተው የገሠገሩ አይታወቁም። ምንም ሳይሆኑ፣ ምንም ሳይሆኑ፣ እንዲያው ውጭ አስኝቷቸው ወጥተው የቀሩም አይጠፉም። “እገሌ በሌለበት ምን አደርጋለሁ?” ብለው፣ የወደዱትን ተከትለው ብን ያሉም አሉ በፈረንጅ አገር እንደሚገኝ የሰሙትንና የሚያውቁትን መልካም ነገሮች ሁሉ እንዲያገኙላቸው በወላጆቻቸው የተሳኩ ጦርቃ ልጆች እግዚአብሔርም ሂዱ ብሏቸው የሂዱ አንዳንድ አማኞች ይገኛሉ “አንዳንድ” ያልኩት “ሂዱ” ሳይባሉ ብቻ ሳይሆን፣ “አትሂዱ” እየተባሉም የሂዱ ብዙዎች እንዳሉ ስለማውቅ ነው።

እነዚህ ሁሉ የፈለጉትን አገኙት ወይ? አይደለም ጥያቄው የፈለጉትን ብቻውን አገኙት ወይ? ነው። እንደ በዚህ ሁሉ በዚያ የተፈለገው ካልተፈለገው ጋር ተቀላቅሎ፣ መልካሙ ከክፉው አብሮ ተወትጦ፣ ቅዱሱ ክርኩሱ ጋር ተቀይሮ፣ ጣፋጩ ከመራራ ጋር ተለውሦ እንጂ ብቻውን የለም። በዚያ ላይ ባይተዋርነት እሱ ሁልጊዜ “ላገሩ እንግዳ” ሁልጊዜ “ለሰው ባዳ።” የዘግነት መጣ ማግኘት ወይም ማጣት ምንም ልዩነት አያመጣም። ዜግነቱ “የሰላም ላይ” እንጂ “የሰላም ውስጥ” ሊሆን አይችልም። ስለዚህ በሥጋቸው እዚያ በነፍሳቸው እዚህ ይኖራሉ። ነፍሳቸው ሥጋቸው ያለበትን አልላምድ፣ ሥጋቸውም ነፍሳቸው ያለችበትን አልላም ይላሉ። እና በአንድ ጊዜ እዚያና እዚህ ይኖራሉ። ወይስ እዚያ እዚህም አይኖሩም? የተከፈለ ሰብዕና። የታወከ ሥነ ልቦና።

የዋስትና ያለህ !

አበዳሪ ብቻ አይደለም ዋስትና የሚጠይቅ። ተበዳሪም ጭምር ነው ፍር፣ ሠርቶ፣ ዕዳውን ለመክፈል የመኖርና የመሥራት ዋስትና ይፈልጋል። አበዳሪና ተበዳሪ ብቻም አይደሉ ዋስትና የሚሹ። ለሁሉ ነው። ሰው ለሕይወቱና ለንብረቱ ዋስትና ይፈልጋል። ነገ፣ ስለ ከርሞ፣ እስከ መቃብር ድረስ ስላለው ብቻ ሳይሆን ከመቃብር በስተቀርም ስለሚከተለው ዋስትና ይፈልጋል። ስለ ስሙ፣ ሕልሙ። እርስቱና ቤቱ፣ ዕውቀቱና ጥሪቱ፣ ወገኑና ሥልጣኑ ወላጁና ወዳጁ፣ ሥራውና ጡረታው፣ የፖለቲካ ሥርዓት ሃይማኖቱ፣ ተግባሩና ታሪኩ፣ እነዚህ ሁሉ ለሰው ዋስትና ሊሆኑ ይችላሉ። ጠለላውና ተገኑ። ተስፋና አለኝታ ያደርጋቸዋል ይታመናቸዋል።

ንውጥውጥታው ሰውን ሁሉ ከዋስትናው ሊለያየው ተግባሩ የወጣ ይመስላል። ባለፉት ዕሩብ ምዕት አመታት ውስጥ ከላይ የተዘረዘሩት ሁሉ በብዙ ሚልዮኖች ከሚቆጠሩ ኢትዮጵያውያን እጅ ላይ ያለ ርህራሄ ተነጥቀዋል። በጭካኔ ከውስጣቸው ተፈልቅቀው ወጥተዋል። ድንጋይ ላይ እንደ ተጣለ ኩስኩስት ተከስከሰዋል። እየተረጋገጡ ከትቢያ ጋር ተቀላቅለዋል። ዳሸቀዋል። ያለ ዋስትና ሲሆን ሰው ይቸገራል። ሰማዩ ይደፋበታል። የሚኖርበትና የሚኖርለት ነገር ያጣል። ግፊትና ግብ ከሕይወቱ ተሟጥጠው ይወጣሉ። ባዶ ይሆናል። ቀፎው ብቻ ይቀራል።

እንደዚህ የሆነው ሰው እራሱን ጨምሮ ሁሉን ይከስሳል። ሁሉን ይወቅሳል። ከሁሉ ይጣላል። ቀድሞውኑ ካልታመነበት እግዚአብሔር ጋር እንኳን ሳይቀር። ከእንትልፉ የቀሰቀሱት ሰዎች ናቸው ለዚህ ያበቁት። የለም ዋስትናውን የነጠቁት ናቸው የበደሉት። ዋስትና ሊሰጡ የማይችሉ ነገሮችን ዋስትናው በማድረግ የራሱ ነው ጥፋቱ። የፖለቲካ ሥርዓቱ ነው መዘዙ። ሃይማኖት ነው ጠንቀቅው። ከሁሉ ተላከፈ። ከሁሉ ተኳረፈ። የፊውዳሉ ሥርዓት መንኮታኮት፣ የሶሻሊስቱ ርዕዮተ ዓለም ተሸንቀጥሮ መጣል የስንቶችን ሕይወት ይሆን ያለ ዋጋ (ሁለቱም ፊደሎች ይጠብቃሉ) እና ያለ ወጋግራ ያስቀረው? ክፍተቱ በምን ይሞላል? ዋስትና ቢሉ ዋስትና በምን ይተካል?

ሚስቶችና ማህበሮቻቸው ተፋቱ

ፋሺስት ኢጣሊያ ከኢትዮጵያ ከወጣች ከሦስት አመታት ያህል በኋላ ጀምሮ የኃይለ ሥላሴ መንግሥት እስከ ወደቀበት ጊዜ ድረስ ባሉት ሰላሳ አመታት ብዙ የሚስቶች ድርጅቶች ወደ ኢትዮጵያ ገብተዋል። ጥቂቶቹ ከኢጣሊያ ወረራ በፊት በኢትዮጵያ የነበሩና በወረራው ጊዜ ከአገር ለመውጣት የተገደዱ ሲሆኑ አብዛኞቹ ግን አዲስ መጦች ናቸው። በእነዚህ አመታት ውስጥ የሚስቶች ድርጅቶቹ ከወንጌል ስብከትና ከአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ተከላ ጎን ለጎን የትምህርትና የጤና ተቅዋማትንም በመክፈት አገልግሎታቸውን በሰፊው እየሰጡ ነበር። የትምህርትና የጤና ተቅዋማቱ የሥራ ማስኬጃ ወጭ የሚሸፈነው ሙሉ በሙሉ በሚስቶች ድርጅቶቹ ሲሆን የወንጌል ስብከቱና የቤተ ክርስቲያን ተከላውም ቢሆን የሚካሄደው በእነርሱው እየተደገመ ነው። እርግጥ የድጎማው መጠን ከሚስቶች ሚስቶች፣ ከቤተ ክርስቲያን ቤተ ክርስቲያን፣ ከጊዜ ጊዜ ይለያያል።

ከኢጣሊያ ወረራ በፊት አብዛኞቹ ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን በተተከሉባቸው በምዕራብና በደቡብ ኢትዮጵያ የነበሩት ምዕመናን በወረራው ወቅት ያለ ሚስቶችና ዕርዳታ ተግባራቸውን

ከሚጠበቅባቸው በላይ ተወጥተዋል። ጊዜው የጠየቀውን መስዋዕትነት በጌታ ጸጋ እየከፈሉ በመከራው ውስጥ በእምነታቸው ጸንተዋል። የወንጌል ምስክርነታቸውንም በታማኝነት እየሰጡ ለብዙዎች መዳን ምክንያት ሆነዋል። የዳኑትንም በማስተማርና በማደራጀት ለጊዜውና ለሁኔታው የሚሆን የአመራር ብቃት አሳይተዋል። ከወረራው በኋላ ከተመሠረቱትም ማካከል ቢሆን አብዛኞቹ የኃይለ ሥላሴ አገዛዝ በሚያበቃበት ጊዜ ብዙ አመት አስቆጥረዋል። የየራሳቸው ሽማግሌዎች፣ ቀሶች፣ ወንጌላውያን፣ ዲያቆናት አገራቸው። ሆኖም በብዙ ረገድ የበላይነቱ በሁሉም ዘንድ በሚሰየሙት እንደ ተያይዘዋል።

ፈቃዱ ጉርሜሳ ኩሳ አማኑኤል አብርሃምን በመጥቀስ ሲጽፍ “የኢትዮጵያ የወንጌል ሚስዮናውያን ሁሉ አቀፍ ጉባዔ” በሚል ስያሜ በ1936 ዓ.ም. መጀመሪያ ላይ ተዋቅሮ ስለ አበረ ጉባዔ ይናገራል። ጉባዔው ስለ ተቋቋመበት ዓላማም ሲጽፍ፦

... ሚስዮናውያኑ አንዱ ሥራ በጀመረበት የኢትዮጵያ ክፍል ሌላኛው በማወቅም ሆነ ባለ ማወቅ ሄዶ ሥነ እንዳይጀምርና ከዚህም የተነሳ ጭቅጭቅ በመካከላቸው እንዳይነሳ አንድ የሚሰየን ድርጅት በየት ቦታ መሥራራ እንደሚገባውና የት ቦታ መሥራት እንደማይችል ለመወያየት ለመወሰን የተቋቋመ ጉባዔ አበረ

ይለናል። ቀጥሎም ጆኒ ባኬን በመጥቀስ፦
የኢትዮጵያ የወንጌል ሚስዮናውያን ጉባዔ ሚስዮናውያኑ እርሷ በእርሳቸው የማያጋጫቸውን ስልት በመቀየስ የትኛ ገዢዎች እንዳደረጉት ዓይነት የአገራውን ወንጌላውያን ምዕመና ሳያማክሩ አካባቢውን (አገሪቱን ቀጣና በቀጣና ሸንሸነው) ተከፋፈሉት

ይላል።

በኢትዮጵያ የወንጌል እውነት ገና ባልተሰበከበት በዚያ ጊዜ ፈቃዱ ጉርሜሳ ኩሳ እንደ ዘረዘራቸው ከኢጣሊያ ወረራ በፊት የአበረ ስምንት ብቻ የሚሰየን ድርጅቶች እንኳን ገና ሙሉ በሙሉ ወደ ኢትዮጵያ ባልተመለሱበት በዚያ ጊዜ በኢትዮጵያ መንግሥት ጥቅም ውስጥ ሚስዮናውያን ሊሠግሩ የሚችሉባቸውን ተግባራትና ክልላዊ የሚሰኘው የኤፌሰ 1936 ዓ.ም. ድንጋጌ ገና ባልዘረበበት በዚያ ጊዜ እንዲህ ዓይነት ዓላማ ያለው የወንጌል ሚስዮናውያን “ሁሉ አቀፍ ጉባዔ” ለማዋቀር የሚያስገድድ ምክንያት አበረ ወደ? “አይመጣኝ ትተኝ ደመጃልን ቢያዝኝ” እንደሚሉ የአገራችን ተረት ትላል። ሳይመጣ በፊት የሚመጣበትን መንገድ ለመሄዝ የተደረገ መከራ ከሆነ የአገራው ወንጌላውያን ምዕመናን በምክክሩ ውስጥ ተሳታፊ እንዲሆኑ ለምን አልተደረገም?

በዕድሜ ገና ልጆች ስለሆኑ ነው? ስለ ችግሩም ሆነ ስለ መከላከያው የሚያውቁት አንዳች ነገር የለም ተብሎ ነው? ምክንያቱ ይኸ ከሆነ ሚስዮናውያኑን ልንረዳቸው እንችላለን። ነገር ግን ይኸ የ“እኛ አናውቅላችኋለን” ስሜት የአገራው ምዕመናንና አብያተ ክርስቲያን በዕድሜ ከጎለመሱም በኋላ የቀጠለ መሆኑን ስናይ ምክንያቱ ይኸ ብቻ አለመሆኑን እንገነዘባለን። የሰዊድን ሉተራን ቤተ ክርስቲያን ወደ ታንዛንያ፣ የሰዊድን ፊላዴልፊያ ቤተ ክርስቲያንም ወደ ኢትዮጵያ ላይዝው ገና በአገራቸው ሳሉ ውል ተጋብተው እንደ አበረ ገርት ፋልስቲን የነገረን እውነት መሆን አለበት እንድንል እንሆናለን። በነገራችን ላይ ሁለቱ አብያተ ክርስቲያን ውል የተጋቡባት ሌላዋ አገር ታንዛንያ ለመሆንም ገርት በጣም እርግጠኛ አይደለም። ሆኖም ለእኛ ቁም ነገሩ ኢትዮጵያን በተመለከተ በሁለቱ ሰዊድናውያን አብያተ ክርስቲያን መካከል እንዲህ ዓይነት ውል ለመጋባት መደፈሩ እንጂ የሌላዋ አገር ማንነት አይደለም።

ጌታቸው በለጠ ብራያን ፋርገርን በመጥቀስ፦

የሚሰየሙትን ኃላፊነት ምን መሆን እንደሚገባውና ከቤተ ክርስቲያን ጋር የሚሠሩት ሥራ እስከ ምን ደረጃ ድረስ መሄድ እንደሚገባው የሚያመለክት ዝርዝር የተግባር መመሪያ በጠራ መልኩ ያለመኖሩ በቀዳሚነት ከሚጠቀሱት ችግሮች መካከል አንዱ ነው። የሚሰየሙትን ድርሻ በቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ምን መሆን አበረበት? ሐዋርያት? አማካሪነት? ወንጌላዊነት? ዲቁና? . . . ይህ ያልተገደበ ስምሪት ለተፈጠሩት ችግሮችና ውጥረቶች በቀዳሚ ምክንያትነት ሊጠቀስ ይችላል

ይላል።

ብራያን ፋርገር ይህንን አስተያየት የሰነዘረው “በቀዳሚ ምክንያትነት” እንጂ በብቸኛ ምክንያትነት አይደለም። ከዚህ የሚሰየሙትን ድርሻ አለመታወቅ የተነሳ ሚስዮናውያኑ በተከላቸው ወይም በሚያገለግሉባቸው አብያተ ክርስቲያን በማናቸውም አገልግሎት ወይም አሠራር ውስጥ ባሰኛቸው ጊዜ ሁሉ ጣልቃ መግባት ይችሉ አበረ ማለት ነው። ሚስዮናውያኑ በየድርጅቶቻቸው እንጂ በየሚያገለግሉባቸው አብያተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ስልጣን ስር አልዘገጉም ማለት ነው። ይህንንም የበላይነት የሰጣቸው በመንፈሳዊ ዕውቀት ረገድ በአገራዎቹ ላይ የአበረቸው ብልጫ ሊሆን አይችልም። ከዚያ ይልቅ በገንዘብ ረገድ በአገራዎቹ ላይ የአበረቸው ብልጫ ነው ብንል የበለጠ እውነት ይሆናል። በዚህ ዓይነት በሚሰየን ድርጅቶችና በመሠረቷቸው አብያተ ክርስቲያን መካከል ያለው እንደዮሽና ሁለትዮሽ በውል ሳይለይ የኃይለ ሥላሴ ዘመን መንግሥት አከተመ።

የሚሰጡን ድርጅቶችና የመሠረታቸው አብያተ ክርስቲያን እንዲፋቱ ያስገደዳቸው የኃይለ ሥላሴ ዘመን መንግሥት ማክብረትም አይደለም። በዚያ ስፍራ የተተካው መንግሥት ማርክሲስትነት ነው። ማርክሲስት መንግሥታት ሥልጣን በያዙባቸው አገሮች ሁሉ በሚሰጡን ድርጅቶች ላይ የወሰዷቸው እርምጃዎች ይታወቃሉ። በኢትዮጵያም አዲሱ መንግሥት ገና ከጧቱ ነው የሚሰጡን ድርጅቶችና ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን የ“ያፍዝ ያደንግዝ” (“opiate of the people”) ተልዕኮ ይዘው በዓለም ጭቁን ሕዝቦች መሀል የተሰገሰጉ የዓለም አቀፍ ኢምፔሪያሊዝም መሣሪያዎች መሆናቸውን በመግለጽ በተገኘው መድረክ ሁሉ ሊያሳጣቸው የጀመረው።

ስለዚህም የአብያተ ክርስቲያኑን ሕንፃዎችና ሌሎች ንብረቶች በመንግሥት ከመወረስ ለማዳን አብያተ ክርስቲያኑን ከሚሰጡት ድርጅቶች ማፋታት የአስራ ዘጠኝ መቶ ስድሳዎቹ የመጨረሻ አመታት አጣዳፊ አጀንዳ ሆኖ አገር። ለሰላሳ አመታት አልበጠሰ ብሉ ሲንዘላዘል የኖረ እትብት፤ አብያተ ክርስቲያኑን በሁለት እግራቸው መቆም የከለከለ፤ እራሳቸውን አላስችል ያለ፤ “ከርሞ ጥጃ” ያሰላ፤ አንዱን በሌላው ላይ ያስተዛዘለ ቁርኝት የግድ ተቆረጠ።

ከላይ የተጠቀሰው በጊዜው በኢትዮጵያ ስለ አገሩ ስለ ሁሉም የሚሰጡን ድርጅቶችና እነርሱም ስለ መሠረታቸው አብያተ ክርስቲያን ሁሉ ከሞላ ጎደል እውነት ነው። ስለ ኢስ አይ ኢምና ስለ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን እውነት እንደሆነ ከላይ የተጠቀሰው የጌታቸው በለጠ መጽሐፍ አሳይቶናል። በወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መካከል ኢየሱስና በመሠረታት የሚሰጡን ድርጅቶች መካከል ጆማሬው ላይ የነበረውን ሁኔታ በጥሩ ጥናትና ምርምር ላይ ተመስርቶ የተጻፈው የፈቃዱ ጉርሚሳ ኩሳ መጽሐፍ አሳውቆናል።

በኃይለ ሥላሴ ዘመን መንግሥት ማብቂያና በማርክሲስቲክ መንግሥት መጀመሪያ ላይ በቤተ ክርስቲያንምና አብረዋት በአገሩት የሚሰጡን ድርጅቶች መካከል ያለው ግንኙነት ምን ይመስል እንደ አገሩ ያሳውቀናል ብዬ ተስፋ የማደርገው የፈቃዱ ጉርሚሳ ኩሳ ሁለተኛ መጽሐፍ ይህ ምዕራፍ እየተረቀቀ እስካለበት ጊዜ ድረስ ታትሞ አልወጣም። ምናልባት ከናታን ቢ ሔጌ “Beyond Our Prayers” በስተቀር ስለ ሌሎቹ የሚሰጡን ድርጅቶችና ስለ ተከላቸው አብያተ ክርስቲያን እኔ እስከማውቀው ድረስ የተጻፈ በቂ ነገር ገና የለም። ሆኖም ስለ ትልልቆቹ ስለ ሁለቱ ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን ከላይ ከተባለው ነገር የሚተርፉ አይመስለኝም። አንዳንዶቹ ሙሉ በሙሉ በአገርኛው ስማቸው እንኳን መጠራት የጀመሩት ከስድሳዎቹ የመጨረሻ አመታት ወዲህ እንደ አገራዊ እናውቃለን።

ቀደም ሲል ጀምሮ የተከላትን ቤተ ክርስቲያን ከራሱ ለመለየት ያልተሳካ ጥረት እንዳደረገ የሰማሁት ስለ ስዊድን ፊላዳልፍያ ቤተ ክርስቲያን ሚስጡን ነው። የአዋሳ ሕይወት ብርሃን ቤተ ክርስቲያን መሪዎች ግን በአገርኛው ስማቸው ላለመጠራትና የቤተ ክርስቲያኑንም ንብረት ከሚሰጡ ላለመረከብ እያንገራገሩ እንደ ቆዩ ወንጌላዊ እንዳለ 1/ መስቀል ያስታውሳል። ለማንገራገራቸው ዋና ምክንያት የነበረው ሚስጡ ቤተ ክርስቲያንንና አገልጋዮችን (በተለይም የሙሉ ጊዜ አገልጋዮችን) አውላላ ሚዳ ላይ ጥሉአቸው ወደሚሄድበት ቢሄድ ምን ይውጠናል? የሚል የተሰወረ ስጋት ሳይሆን እንደማይቀር ወንጌላዊ እንዳለ ይጠረጥራል። ከሆነም ቀደም ሲል በቂ ትምህርትና ተሞክሮ ያልተሰጣቸው የቤተ ክርስቲያን መሪዎች እንደዚያ ቢሰማቸው ሊያስገርመን አይገባም።

ያ ንጥውጥታ ሳይመጣ ኖሮ በሚሰጡን ድርጅቶችና በተከላቸው አብያተ ክርስቲያን መካከል ይህ ፍቺ ይሆን ዝር? ምናልባት። ከሆነስ መቼ ዝር የሚሆነው? እንጂ። በሚሆንስ ጊዜ በሁሉም የሚሰጡን ድርጅቶችና እነርሱም በተከላቸው አብያተ ክርስቲያን ዘንድ እንደዚያ በአንድ ጊዜ ይሆን ዝር? በፍፁም። እንደዚያ በጠራና አንዳችም ባላስቀረ መንገድስ ይከናወን ዝር? በጭራሽ። እንግዲያው ፍቺው የዘገየ ቢመስልም እንኳን በመጣ ጊዜ ግን ቆንጆ አመጣጥ ዝር የመጣው ማለት ነው። አብያተ ክርስቲያኑ በውይይትና በምክክር (ምናልባት በልምምጥም ጭምር) በቀላሉና በቅርቡ ሊሻገሩ ወደማይችሉበት ማዶ ነው በአጭሩ ያሻገራቸው ማለት ነው።

ቤተ ክርስቲያን በሕቡዕ

ንጥውጥታው በከተማና በገጠር የሚገኙ ብዙ ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን በይፋ መሰብሰብ እንዳይችሉ ከልክሎአቸዋል። ለዚህ ሁኔታ እንግዳ ያልነበረቸው እስከዚያ ጊዜ ድረስ ለአስር አመታት ያህል የስደት ህይወት ስትለማመድ የቆዩቸው የሙሉ ወንጌል አማኞች ቤተ ክርስቲያን ብቻ አገራቸው ማለት ይቻላል። ለተቀሩት ለሁሉም ሁኔታው መጀመሪያ ላይ እጅግ አደናጋሪ ዝር። በኋላ ግን ቀስ ቀስ እያሉ ሁሉም ለመዱት። መደበኛ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት በተለያዩ ቀናት፣ በላይ ልዩ ገዛ፣ በትንሽ በትንሽ ቁጥር፣ በተለያዩ ምዕመናን ቤቶች መስጠት ወደሚችሉበት ደረጃ ደረሱ።

አብያተ ክርስቲያን በህቡዕ በተንቀሳቀሱባቸው በእነዚያ አመታት ውስጥ ብዙ አትርፈዋል። አንደኛ ምዕመናኞቻቸውን በቅርቡ ለመከታተልና ለማወቅ ችለዋል። ሁለተኛ በየአካባቢው የሚኖሩት የተለያዩ አብያተ ክርስቲያን ምዕመናን ከዚያ በፊት በመካከላቸው ባልታዩ ዓይነት መቀራረብ ተቀራርበዋል። ይህ ነጥብ በአራተኛው ምዕራፍ “ደቀ መዛሙርትም በኢትዮጵያ “ጴጌ” ተባለ” በሚለው ርዕስ ስር ተነስቷል። ሦስተኛ የአገልጋዮች ቁጥር በብዙ እጥፍ ጨምሮአል። ቀድሞ በየዕሁዱ በአንድ ቦታ ይከማቹ የነበሩ ምዕመናን አሁን በአምስትና በአስር ቦታዎች ምናልባትም በተመሳሳይ ቀናትና ሰአታት ሊሰበሰቡ ይችላሉ። ይህም ሁኔታ የአገልጋዮቻቸውን ቁጥር በዚያው መጠን እንዲያሳድጉ አስገድዶአቸዋል።

ምዕመናኑ ሁሉ እንደየጾጋቸው አገልጋዮች ወደሚሆኑበት ሁኔታ ውስጥ ይገባሉ ማለት ነው። አገልግሎት በክርስቶስ አካል ውስጥ የጥቂቶች ብልቶች ብቻ ግዴታ መሆኑ ይቀርና በአካሉ ውስጥ ያሉ ብልቶች ሁሉ መብት ይሆናል ማለት ነው። የመጨረሻው ነጥብ የጥራት ጉዳይ ነው። በሕቡዕ የምትንቀሳቀስ ቤተ ክርስቲያን በሰደት ላይ ያለች ቤተ ክርስቲያን ነች። ዕጣቸውን እንደዚህ ካለች ቤተ ክርስቲያን ዕጣ ጋር የሚጥሉ ምንነትዋ የገባቸው መከራዋን መከራቸው ሊያደርጉ የመረጡ ወርታዋም ወርታቸው እንደሚሆን ያረጋገጡ ሰዎች ናቸው። ማስመሰል፣ ያለ ዓላማ ወይም በሌላ ዓላማ መግተልተል ኪሳራው ከፍተኛ ነው። ብዙዎች አይደፍሩትም፤ ከትትሉም ለዚህ ዕድል አይሰጥም።

የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ከኢትዮጵያ ውጭ

የኢትዮጵያው ዳያስፖራ በደረሰበት አገር ሁሉ የኢትዮጵያም ቤተ ክርስቲያን - ወንጌላዊዋም አርቶዶክስዋም - አብራ ደርሳለች። ኢትዮጵያውያን በቁጥር ጥቂት በርከት ብለው በሚኖሩበት አካባቢ ሁሉ ለአምልኮ ይገናኛሉ። ራት ብለው፣ ብዙዎች በሌሉበት አካባቢ ብቻቸውን የሚኖሩት ኢትዮጵያውያን በተወሰነ ጊዜ ረዥም ርቀት እየተጓዙ ሌሎች ወገኖቻቸው ለአምልኮ ወደሚገናኙበት ስፍራ ይሄዳሉ። ዛሬ በሰሜን አውሮፓም ሆነ በሰሜን አሜሪካ፣ በአውስትራሊያም ሆነ በኒውዚላንድ፣ ከሚገኙ ትልልቅ ከተሞች ውስጥ የኢትዮጵያውያን ወንጌላውያን ቤተ ክርስቲያን ወይም ህብረት የሌለበት የለም ማለት ይቻላል። በአፍሪካም በግብፅ፣ በሱዳን፣ በጅቡቲ፣ በኬንያ፣ በዩጋንዳ፣ በዚምባብዌ፣ በደቡብ አፍሪቃ የኢትዮጵያውያን ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን ይገኛሉ።

በእነዚህ አብያተ ክርስቲያን ውስጥ ካሉት ምዕመናን ብዙዎቹ በዙሪያቸው ላሉት ኢትዮጵያውያን ወንጌልን ለማዳረስ በንቃት ይንቀሳቀሳሉ። ከዚህም የተነሳ በአምስተኛው ምዕራፍ ውስጥ እንደ ተጠቀሰው በአብያተ ክርስቲያኑ ውስጥ ካሉት ምዕመናን በብዙዎች ግምት ከዘጠና ከመቶ የማያንሱት የወንጌልን ቃል የሰሙትም እንኳን ባይሆን የተቀበሉት ከአገራቸው ከወጡ በኋላ ነው። የዳያስፖራው ምዕመናን ምስክርነት ግን በዳያስፖራው መካከል ብቻ የተወሰነ አይደለም። በአገር ቤት ላሉ ዘመዶቻቸውና ወዳጆቻቸው በስልክ፣ በደብዳቤ፣ በአድዋና በቬድዮ ካሊቶች ይመሰክራሉ። የተመቻቸውም በአካል እየመጡ ጭምር ይህንኑ ያደርጋሉ። የአንዳንዶቹም ዘመዶች ለጉብኝት ከአገር ቤት ይሄዱና ሁሉንም ነገር እዚያው ሰምተው፣ አይተውና ተረድተው ይመለሳሉ።

ይኸ ካለፉት እራብ ምዕት አመታት ወዲህ በኢትዮጵያውያን መካከል ከታዩት አዳዲስና አስገራሚ ክስተቶች አንዱና ዋነኛው ነው። ምንድነው እየሆነ ያለው? ለምንስ ይሆን እየሆነ ያለው? ብለን እንድንጠይቅ ያስፈልጋል። እንዲህ እንደሚሆን በጸንጠቆስጤአውያኑ ሰፈር እግዚአብሔር በቅዱስ መንፈሱ ከእስራ ዘጠኝ መቶ ሃምሳዎቹ መጨረሻ አመታት ጀምሮ ሲናገር እንደ ነበረ በአምስተኛው ምዕራፍ ውስጥ ተጠቅሷል። እንዲህ እንዲሆን የተፈለገበትም ምክንያት በዚያው ስፍራ አብሮ ተጠቅሷል። በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥም እንደዚህ ሲሆን ይኸ የመጀመሪያው ጊዜ አይደለም።

አይሁዳዊ አብነት

በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ከመጀመሪያዎቹ ሰባት ዲያቆናት ውስጥ ስድስቱ በግሪክ አገሮች ተወልደው ያደጉ አይሁዳውያን (Hellenistic Jews) ናቸው (የሐዋ 6:5)። ለዚህ ማስረጃው አንደኛ ከግሪክ አገሮች የመጡትን አይሁዳውያን ምዕመናን ጥቅም እንዲያስጠብቁ መመረጣቸው ነው (6:1)። ሁለተኛ ኒቆላዎስ ከስድስቱ ተለይቶ ወደ ይሁዲነት እምነት ገብቶ የነበረ መሆኑ ስለ ተጠቀሰ ነው (6:5)። ሦስተኛ የስድስቱም ስም የግሪክ እንጂ የአይሁድ አለ መሆኑ ነው። ከስድስቱም መካከል የመጀመሪያው ስማዕት እስጢፋኖስና የሰማርያው ሪቫይቫሊስት ፊልጶስ ይገኛሉ (8:5-8)።

በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ለመጀመሪያ ጊዜ በተከሰተው ሪቫይቫል ውስጥ መንፈስ ቅዱስ በእጅጉ ከተጠቀመባቸው አገልጋዮች መካከል ቆጵሮላዊው በርናባስ (4:36)፣ ጠርሰላዊው ጳውሎስ (9:11)፣ ጳንጦላዊው አቂላ (18:2)፣ እስክንድርያዊው አጽሎስ (18:24) ሁሉም አይሁዳውያን ናቸው። ሲላስ እንደ ጳውሎስ በዚግነቱ ሮማዊ

የሆነ አይሁዳዊ ሲሆን (16: 37-39)፣ ጢሞቴዮስ የግሪክና የአይሁድ ክልስ ነው (16:1)

ከክርስቶስ ልደት በፊት 722 አመት ላይ የእስራኤል መንግሥት በአሦራውያን በተወጋ ጊዜ ሕዝቡ ምርኮኞች ሆነው ከአገራቸው ፈልሰዋል። ጥቂት ቆይቶ ከ606 እስከ 586 ባሉት ሐያ አመታትም ውስጥ የይሁዳ መንግሥት በባቢሎናውያን ተወግዷል። ህዝቡም ምርኮኞች ሆነው ወደ ከለዳውያን ምድር ፈልሰዋል። አይሁዳውያን ወደየአገሩ የተበተኑበት ሦስተኛው ፍልሰት 70 ላይ በሮማውያኑ አማካይነት የደረሰባቸው ነው። ዳያስፖራ የሚለው ቃል እራሱ በብዙ የሚታወቀው ከዚህ ከአይሁድ ሕዝብ መበተን ጋር በተያያዘ መልኩ ነው።

ከላይ በስም የጠቀስናቸው አይሁዳውያን ክርስቲያኖች የመጀመሪያዎቹ የሁለቱ ዳያስፖራ ልጆች ናቸው። ሐዋርያቱ በመንፈስ ቅዱስ ከተጠመቁ በኋላ ጴጥሮስ የሰበከውን የመጀመሪያ ስብከት ከሰሙት በብዙ ሺህ ከሚቆጠሩ አይሁዳውያን መካከል አብዛኞቹ ከየተበተኑባቸው አገሮች ለአመታዊው የጳጌጠቆስጤ በዓል ወደ ኢየሩሳሌም የመጡ የዳያስፖራው ልጆች ናቸው። “የአረማውያን ሐዋርያ” እንዲሆን በጌታ በራሱ የተሾመው ጳውሎስ (ገላ 2: 7-9) የዳያስፖራው ልጅ ነው። ጳውሎስ የሮማዊነት ስሙ ሲሆን የአይሁዳዊነት ስሙ ግን ሳኦል ነው። እንደ መጀመሪያው የእስራኤል ንጉሥ በነገዱ ብንያማዊ ስለ ነበረ ሳይሆን አይቀርም ተመሳሳይ ስም የተሰጠው (ፊል 3:5 ፤ 1ኛ ሳሙ 9: 1-2)።

እነዚህ በሌሎች አገሮች ተወልደው በዚያው ያደጉ የአይሁድ ዳያስፖራ ልጆች ከሌሎቹ ሕዝቦች ቋንቋና ባህል ጋር ንክኪ አላቸው። ከሌሎቹ ሕዝቦች ጋር አብሮ በመኖር፣ የሌሎቹን ህዝቦች ሥነ ልቦና በመረዳት በአገር ቤት ተወልደው በዚያው ካደጉት አይሁዳውያን ይልቅ እንደሚሻሉ መገመት አያስቸግርም። ከአሳ አጥማጁ ከጴጥሮስ ይልቅ ፈሪሳዊው ጳውሎስ የአረማውያን ሐዋርያ እንዲሆን የተመረጠው በዚህ ምክንያት እንደሆነ ብንገምትም አንሳሳትም። ጌታ እራሱ ሲያዘው እንኳን ወደ አረማዊው ወደ መቶ አለቃ ቆርኔሊዎስ ቤት መሄድ ለጴጥሮስ የቱን ያህል ከባድ እንደ ነበረ እናውቃለን (10: 9-20)። በአረማዊት ቤተ ክርስቲያን በአንጾኪያም ከአገር ቤት በመጡ አይሁዳውያን ፊት ከአረማውያኑ ምዕመናን ጋር አብሮ መብላት ጴጥሮስ የወደቀበት ፈተና እንደ ነበረ አንዝኃም (ገላ 2: 11-13)።

የአይሁዳውያኑ ዳያስፖራ በየደረሱበት ለአምልኮ የሚገናኙባቸው ምክራቦች ነበሩት። እነ ጳውሎስ ለወንጌል አገልግሎት

በየደረሱባቸው ከተሞች ጎራ ይሉ የነበረው በመጀመሪያ ወደነዚህ ምክራቦች እንደ ነበረም በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ እናያለን፡-
በጲሰድያ አንጾኪያ (13: 13-15)
በኢቆንዮን (14: 1)
በተሰሉንቁ (17: 1-2)
በቤርያ (17: 10)
በአቲና (17: 17)
በቆርንቶስ (18: 8፣ 17)
በኤፌሶን (18:26 ፤ 19:8)

ወንጌል ወደ አረማውያን እንዲደርስ እነዚህ የዳያስፖራው ምክራቦች መረማመጃና መሸጋገሪያ በመሆን አገልግለዋል።

ዛሬ ኢትዮጵያውያኑ የማይኖሩበት የታወቀ አገር፣ የማይናገሩትም የታወቀ ቋንቋ የለም። እርግጥ ነው በሚኖሩባቸው አገሮች ውስጥ ገና ባይተዋር ሆነው ነው የሚኖሩት። ማህበራዊ ግንኙነታቸውም ሙሉ በሙሉ ለማለት በሚያስደፍር ሁኔታ ገና በእርስ በራሳቸው መካከል ነው። ከአገራዎቹ ሕዝቦች ጋር ገና አልተቀላቀሉም። ቢሆንም ጌታ ቢዘገይ ይህ ሁኔታ በሁለተኛው ትውልድ ዕድሜ ይለወጣል። በዚህኛው ትውልድ ዕድሜ ቢሆን እግዚአብሔር ሊያደርግ ያለው ነገር ምን ይታወቃል?

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከእንግዲህ እንዴት?

ባለፉት እሩብ ምዕት አመታት ፋታ ሳይሰጥ እያከታተለ ኢትዮጵያን የመታትን ንውጥውጥታ ከቀደሰ ለመረዳት በቤተ መንግሥቱ ላይ ብቻ ሳይሆን በቤተ ክህነቱም ላይ ያደረሰውን ማጤን ይጠቅማል። ቤተ ክህነቱ ከቤተ መንግሥቱ በብዙ በማይተናነስ መልክ በሕዝቡ ላይ ተንሰራፍቶአል። በተለይም ደግሞ ከዓፄ ይኩኖ አምላክ ዘመነ መንግሥት ጀምሮ በአገሪቱ የመሬት ስሪት ውስጥ ከነበረው ድርሻ አኳያ ለሰባት መቶ አመታት ያህል በቀልደም በቁም ነገርም “ሲሦ መንግሥት” ሲባል ቆይቷል።

ወታደራዊው/ሶሻሊስታዊው መንግሥት በሕዝቡ ሥጋና በሕዝቡ ነፍስ ላይ በጣምራ የሰለጠኑትን የእነዚህን ሁለት መንግሥታት መሪዎች መጀመሪያ በቁጥጥር ሥር አዋለ። ቀጥሎም የሁለቱንም ተቅማት እርስት ጠቀለለ። በመጨረሻም ሁለቱንም መሪዎች ገደለ። የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ንጉሡን ቀብታ የምታገለግል? የኦርቶዶክስ

ከመቁጠር? ዘመኑ መለወጡንና ከእንግዲህ ወዲህ በምንም ዓይነት ወደ ቀድሞው ሁኔታ እንደማይመለስ ካለመገንዘብ? የእግዚአብሔርን እትድና የወንጌልንም ተልዕኮ ምንነት ካለመረዳት? በክርስትና እምነት ውስጥ ያሉትን መሠረታዊ እውነቶች መሠረታዊ ካልሆኑት ለይቶ ካለማወቅ?

የክርስትና ሃይማኖት ከአራተኛው ምዕት አመት አጋማሽ ገደማ ጀምሮ በጥንቃቄ የተዘጋጁ የሃይማኖት መግለጫዎች አሉት። እነዚህም የሃይማኖት መግለጫዎች ፦

የሐዋርያት የሃይማኖት መግለጫ

የኒቂያ የሃይማኖት መግለጫ

የአትናቲዎስ የሃይማኖት መግለጫ

በመባል ይታወቃሉ። ሦስቱም አብያተ ክርስቲያን ማለትም የሮማ ካቶሊክ፣ የምሥራት ኦርቶዶክስና የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን እነዚህን መግለጫዎች ተቀብለዋቸዋል። ለምሳሌ የኒቂያ የሃይማኖት መግለጫ የሚባለው በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን “ጸሎተ ሃይማኖት” የሚባለውና ብዙዎቻችን ከልጅነታችን ጀምረን እየደገምነው ያደግነው ነው። እንደግመው የብረው በግዕዝ ቋንቋ በመሆኑ በጊዜው ትርጉሙን ካለመረዳታችን በስተቀር ዛሬ ወንጌላውያን ከሆንን በኋላ ከምናምነው የተለየ ነገር የለውም።

እውነቱ እንደዚህ ከሆነ፣ ሲሆን ሲሆን መከባበር፣ መተባበርና መደጋገፍ ካልሆነ ደግሞ አለመነቃቀፍ በተገባን ነበር። እኛ ግን ከዚህ በተቃራኒው ስንጠላለና ስንጠላ ኖረናል። በዚህም የአምላካችንን ቅዱስ ቃል አስነቅፈናል። ቅዱስ ስሙንም አስሰድብናል። ቅዱስ መንፈሱንም አሳገዝናል። ትድስት የሆነችውን የክርስቶስን ቤተ ክርስቲያንም ከፋፍለናል። በውጭ ያሉ ብዙ ሰዎች የእግዚአብሔርን እውነት እንዳያውቁ፣ ግራ እንዲጋቡና እንዲሰነክሉ ምክንያቶች ሆነናል። በጸድቁ ፈራጅ ፊት በምንቆምበት ጊዜ ይህ ሁሉ ሁላችንም የምንጠየቅበት ጉዳይ ይሆናል።

ያለፈውስ አለፈ። ከእንግዲህስ ቀስ በቀስ ልንቀራረብ አይገባንም? አንድ በሚያደርጉንና በሚያለያዩን ጉዳዮች ላይ በልብ ሰፊነት መጋገር አንጀምርም? አንድነታችንን እያሳለበትን? ልዩነቶቻችንንም እያጠበብን አንሂድም? ማታቻልን (tolerance) አንለማመድም? የአምላካችንን ግሥት መፈላለፍና የምድታችንንም መጎብኘት ተቀዳሚ አጀንዳዎቻችን አናደርግም? እንደ እስራኤል - ዘሥጋ ያለ ፅውቀት በሆነ መንፈሳዊ ቅንዕነት (ሮሜ 10:2) ባለፉት ዘመናት እንዳችን በአንዳችን ላይ ስላደረሰነው ጉዳት በመሐረው አምላክ ፊት በንሰሐ አንወድቅም?

የእግዚአብሔር ፍርድ የሚጀምረው ከእግዚአብሔር ቤተ ሰብ ነው

እንደዚህ የሚለው የራሱ የእግዚአብሔር ቃል ነው (1ኛ ጴጥ 4:17)። ይኸ ፍርድ ምናልባት የገሃነመ እሳት ፍርድ ላይሆን ይችላል። ምክንያቱም የእግዚአብሔር ቤተ ሰብ የሆኑ ሰዎች በወንጌል በማመን ከእግዚአብሔር ጋር የታረቁ ናቸውና (ኢፌ 3: 16-19)። ይኸ ማለት ግን ሰዎቹ የእግዚአብሔር ቤተ ሰብ ከሆኑ በኋላ እግዚአብሔርን ሊበድሉት አይችሉም ማለት አይደለም። የበደሉትም ሰዎች የእግዚአብሔር ቤተ ሰቦችም እንኳን ቢሆኑ መቀጣታቸው አይቀርም። ቅጣቱም “የሚጀምረው” እዚሁ እምድር ላይ ይሆናል። በበደላችን ካልተጸጸትንና ንሰሐ ካልገባን ደግሞ ወደሚቀጥለው ሕይወት ይከተለን ይሆናል።

ቀደም ሲል ደጋግመን እንዳነሳነው የኢህአዴግ ዘመነ መንግሥት ወንጌላውያኑ አብያተ ክርስቲያን በታሪካቸው ውስጥ አይተውት የማያውቁትን የእምነት ነፃነት አጎናጽፎአቸዋል። ከዚህም ነፃነት የተነሳ ወንጌልን ለማሰራጨት እጅግ አስደናቂ የሆነ ዕድል አግኝተዋል። ይሁን እንጂ የዚያኑ ያህል እጅግ አስፈሪ የሆነ አደጋ ደግሞ አንገብብባቸዋል። ይህም አደጋ በመጀመሪያ የብዙዎች መንፈሳዊ ሀይወት ከመጽሐፍ ቅዱስ መለኪያ (standard) መውረዱ ነው። ሁለተኛም የብዙዎች አዲስ ያገኙትን ነፃነት ኃላፊነት በተሞላበት ሁኔታ ማስተዳደር (manage ማድረግ) አለመቻል ነው። እነዚህ ሁለት የነፃነት ዘመን አደጋዎች በግሪኮች ሚቶሎጂ እንደምናውቀው እንደ “ዳሞክላስ ሰይፍ” በቤተ ክርስቲያን አናት ትይዩ ይወዛወዛሉ።

ዛሬ ብዙ ሰዎች በተለያዩ ምክንያት ወደ ቤተ ክርስቲያን ይጎርፋሉ። ዛሬ ብዙ አገልጋዮች በተለያዩ መንገድና በተለያዩ ምክንያት ወደ አገልግሎት መድረክ ይወጣሉ። በአምስተኛው ምዕራፍ ውስጥ ካነሳነው “ለላ ንጉሳው ጥታ” አብያተ ክርስቲያንም ሊያመልጡ ያልቻሉበት አንዱ ምክንያት ይኸ ነው። በዚያው ምዕራፍ ውስጥ እንዳነሳነው እግዚአብሔርም “ቤቱን አጠራለሁ፣ መድረኬን እቀድሳለሁ” የሚለው ስለዚህ ነው። የባለቤቱ ማንነት? የቤቱና የመድረኩም ምንነት እንደሚገባ ያልገባን አገልጋዮች ሞልተናል ማለት ነው። ሪቫይቫል ደግሞ ቅዱሱ እግዚአብሔር ቤቱን በቅድስናው ሲሞላው ነው። ክቡሩን በቤቱና በመድረኩ ሲገልጠው ነው።

ጌታ ከግፈኞች ጋር ይወግናል?

ይህንን ምዕራፍ ሲያክቡ አንዳንድ አማኞችም ሆኑ አላማኞች በአእምሮአቸው ውስጥ አንዳንድ ጥያቄዎች ሊፈጠሩባቸው ይችላሉ። በእነዚህ ሁሉ ንውጥውጥታዎች ኢትዮጵያን ያለ ርህራሄ ለሐያ ስድስት አመታት የመታት በእውነት እግዚአብሔር ነው? የሚልዋናችን ሕይወት የቀጠፈውን ረሃብና ጦርነት? ቀይና ነጭ ሽብር የሰደደብን “ደጉ” እግዚአብሔር ነው? ለብዙዎች ከምድራቸው መሰደድ? ለብዙዎችም ሕይወት መንገዳገድ ምክንያት የሆኑትን ንውጥውጥታዎች በየቤቱ የላካቸው “አምላካችን” የምንለው እግዚአብሔር ነው? በአብያተ ክርስቲያኑ የተፈጠረውን ትርምስ የተለመደን “የወደደን” እግዚአብሔር ነው?

ምን ባጠፋን ነው እግዚአብሔር ይህንን ሁሉ መዓት የሚያፈሰስብን? ከኋላ ቀርነት መላቀቅ በመፈለጋችን? የብሔር ብሔረ ሰዎች እኩልነት ይረጋገጥ በማለታችን? የጭቆናን ቀንበር ከሚንቃችን ላይ አሸቀጥረን ለመጣል በመኮላችን? እግዚአብሔር ለውጥ ይፈራል? የሰዎችን መሻሻል አይሻም?

እንዴት እንዲህ ሊሆን ይችላል? ይልቁንስ የንውጥውጥታዎቻችን መንስኤዎች መንግሥቶቻችን አይደሉም? የፖለቲካና የእስተዳደር ሥርዓቶቻቸው አይደሉም? ድንቁርናችንና ደህነታችን አይደሉም? የችግርቻችን ምንጮች እነዚህ ሳይሆኑ ሌሎች ነገሮች እንደሆኑ አድርጎ ማሰብ “ከብት ባልዋለበት ኩበት ለቀማ” አይሆንም? ማለት ችግርቻችንን በስም? በመልክና በእድራሻ ለይተን አውቀናቸው የመፍትሔ እርምጃዎች እንዳንወስድ አያዘናጋንም? የስቃያችንን ጊዜ አያስረዝምብንም?

ጣጣችንን ሌላው ቀርቶ በጥንታዊውና በጠንቀኛው ጠላታችን በሰይጣን ላይ እንኳን መጠምጠም ከእንግዲህ አያዋግንም። እግዚአብሔርንም እዚህ ውስጥ ማስገባት በፍፁም የለብንም። ያ ችግሩን የበለጠ ያወሳሰብናል። አበሳችንን የበለጠ ያባብስብናል። ምናልባት ከእግዚአብሔርም ጋር ሊያጣላን ይችላል። “ከሁለት ያጣ” ያደርገናል። ትዳሱ እግዚአብሔር ከቶ ያደርጋል እንዴ? ከቶ ከሚያደርጉስ ጋር ያብራል እንዴ? ከግፈኞቹ ጋር ይወግናል እንዴ? እንዴት እንዲህ ይባላል? እንዴትስ እንዲህ ይታሰባል?

እነዚህ ቀላሎች ጥያቄዎች አይደሉም። በ“አዎን” ወይም በ“አይደለም” ብቻም አይመለሱም። ሐታታ፣ ማብራሪያ፣ ምሳሌ ይፈልጋሉ። ጥቅስ ማጣቀስ ይጠይቃሉ። ያንን ሁሉ ማድረግ ደግሞ

ይህች ምዕራፍ (ይህችም መጽሐፍ) እየተጻፈች ያለችበት ምህኛት አይደለም። እንዲያው በአጭሩ ግን ክፉውን ነገር ሁሉ በሰዎች ልጆች ላይ የሚያመጣ እግዚአብሔር ብቻ አይደለም። ሰይጣንና ክፉ ሰዎችም ብቻ አይደሉም። እንደ ነፋስ፣ የመሬት መናወጥ፣ የእሳት ገምራ መፈንዳት ዓይነት ያሉት ተፈጥሮአዊ ኃይላት ብቻም አይደሉም። ሁሉም ናቸው። እነዚህ ሁሉ ግን መቼ መቼ በየፊናቸው፣ መቼ መቼ ደግሞ በቅንጅት እንደሚሠሩ ለማወቅ እየአንዳንዱን ክፉ ክስተት በተናጠል መመርመር ያስፈልጋል።

የሴፍን ወንድሞቹ ሊገድሉት፣ እግዚአብሔር ደግሞ ትልቅ ሰው ሊያደርገው በየፊናቸው ዕቅድ አወጡ (ዘፍ 37: 5-28)። የአንዳቸው ዕቅድ በሌላቸው ዘንድ የታወቀ ነበር። የተወደደ ግን አልነበረም። ሁለቱም በየፊናቸው ዕቅዶቻቸውን ተገቡ። የአተገባበራቸው ሂደትና ውጤቱ ከተዋጣለት ልብ ወለድ ይልቅ ቀልብ በሚሰቅል ሁኔታ ተዘግቦልናል (ዘፍ 39-50)። የናስ ከእግዚአብሔር የሚሸባባት መርከብ በምትጓዝበት የሚዲትራኒያን ባህር ላይ ከባድ ነፋስ ነፈሰ። ብርቱም ማዕበል ተቀሰቀሰ። የነውጡን ምክንያት ለመመርመር የመንገደኞች ችሎት ተሰየመ። ወንጀለኛው ዳኛ ሆነና በራሱ ላይ በየነ። ችሎቱም እያዘነ ብይኑን ፈጸመ። የናስ ወደ አሳ ሆድ ውስጥ ወረደ። በዚያም ጥልቅ ውስጥ ሆኖ የጠለቀ ግለ - ግምገማ አካሄደ። በፍፃሜውም ላይ በዋጠው አሳ አማካይነት ወደ የብስ ተወሰደ።

ነፋሱና አሳው ያደረጉትን ሁሉ ያደረጉት ታዝዘው ነው (ዮና 1: 4፣ 17 ፤ 2: 10)። መንገደኞቹ የናስን ወደ ባህር የጣሉት ግን ተዉንቀው ነው (1: 13-14)። የናስ በራሱ ላይ የፈረደው ምን ሆኖ ነው? ምናልባት ከመርከቡ ላይ ቢቆይም ወይም ከመርከቡ ላይ ቢጣልም ሞት እንደ ሆነ እንዳልቀረለት አይቶ ነው። ወይም እንደ ተናገረው ለመንገደኞቹ መጥፋት ምክንያት ላለመሆን ብሎ ነው (1:12)። ምናልባትም ያንን “የነዌ ተልዕኮ” ከሚያገለግል ሞቶ ቢያርፈው እንደሚሻለው አስቦ ነው። ነፋሱና አሳው በትዕዛዥ የናስና መንገደኞቹም በየራሳቸው ምክንያቶች ያደረጉትን አደረጉ። በድርጊታቸውም በማወቅና ባላማወቅ ከእግዚአብሔር ዕቅድ ጋር ተቀናጁ።

የለም? ጌታክ ከግፈኞች ጋር አይወገንም። ነገር ግን ሰይጣንም፣ ክፉ ሰዎችም፣ የተፈጥሮ ኃይላትም በተናጠልም ሆነ በቅንጅት ሊያደርሱ ያለውን ጉዳት በተመለከተ ለሰዎች የትድግ ግዝግብተሪያ ያሳያል። ጉዳቱ እንዳይደርስ መከላከያውን? መድረሱ የማይቻል ከሆነ ግምላሚውን አስቀድሞ ያሳያል። ለየዘመናቱ ያለውን የራሱን ፅ

ቅድ ይገልጣል። ምን ቢያደርጉ ሰዎች በዚያ ዕቅድ ተጠቃሚ ሊሆኑ እንደሚችሉ ያስገነዝባል። ሰዎች በምክሩ ሳይጠቀሙ ሲቀሩ ያዝናል።

ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ ቀርቦ ከተማይቱን በተመለከተ ጊዜ አለቀሰላት። እንዲሁም አለ፣ “አንቺ እንኳ ለሠላምሽ የሚያስፈልገውን ነገር ዛሬ ምንው አውቀሽ ቢሆን ኖር። አሁን ግን ይህ ነገር ከዓይንሽ ተሰውሮብሻል። ጠላቶችሽ በዙሪያሽ አጥር አጥረውና ከብዘው በዚህም በዚያም አንቺን የሚያስጨንቁበት ቀን ይመጣል። አንቺንና በውስጥሽ ያሉትንም ልጆችሽን በመሬት ላይ ጥለው ያወድማሉ። ሳይፈርስ የሚቀር አንድ ድንጋይ እንኳ በቦታው አይተውልሽም፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር አንቺን ሊጎበኝና ሊያድን የመጣበትን ጊዜ ባለማወቅሽ ነው” (ሉቃ 19: 41-44)።

ጌታ ኢየሱስ ይህንን ትንቢት ከተናገረ ከአርባ አመታት በኋላ በጎርጎሳውያኑ ዘመን አቆጣጠር በ70 ኢየሩሳሌም በርም መንግሥት ሠራዊት ተደመሰሰች። አፈፃፀሙ ምጽት (irony) የተሞላ ነበር። ሮማውያኑ ከተማዋን መክበብ የጀመሩት በአይሁድ የፋሲካ በዓል ዕለት ነበር። ያ ዕለት ከአርባ አመታት በፊት አይሁዳውያን ጴላጦስ በተባለ ገዢ ፊት ቀርበው “ደሙ በእኛና በልጆቻችን ላይ ይሁን” ያሉበት ዕለት ነው (ማቴ 27:25)። ከዚያ በኋላ በየዕለቱ በመቶዎች የሚቆጠሩ አይሁዳውያን ከኢየሩሳሌም ቅጥር ውጭ በእንጨት ላይ እየተሰቀሉ ይገደሉ ነበር። በመጨረሻም ሴፕቲምበር 8 ቀን ከተማዋ ተሰበረች። አስደናቂው ቤተ መቅደስዋም ለሁለተኛ ጊዜ ፈረሰ። ከሦስት አመታት ቀደም ሲል በሮማውያኑ ተማርኮ የነበረው ታዋቂው አይሁዳዊ የታሪክ ጸሐፊ ዮሴፊስ እንደሚለው አንድ ሚሊዮን የሚሆኑ አይሁዳውያን ተገድለዋል። ብዙዎችም ለባርነት ተሸጠዋል።

የለም? ጌታስ ስለ ሰዎች ሁሉ ይገደዋል። በእርሱ ስለሚታመኑ ሰዎች ግን የበለጠ ይገደዋል። አዎን? ጌታስ ስለ ሰዎች ምድራዊ ኑሮ ያስባል። ስለ ሰማያዊ ኑሮአቸው ግን የበለጠ ያስባል። ዞሮ ዞሮ በምድር ስኬታማነቱም ሆነ ኢስኬታማነቱ፣ ሐሰቱም ሆነ ሐዘኑ የጥቂት አስርተ አመታት ናቸው። በሰማይ ግን ሁለቱም ዘላለማዊ ናቸው። የለም? እግዚአብሔርስ ለውጥ አይፈራም። የሰዎችን መሻሻል የሚጠላበትም ምክንያት የለውም። የሰው ሕይወት ግን ከለውጥ ይልቅ ይልቅበታል።

መድረኩ አልተመቻቸም ትላላችሁ?

ምዕራፍ አንድን የደመደምነው “ኢትዮጵያ መስፈርቱን ሁሉ ታሟላለች?” በሚል ንዑስ ርዕስ ነበር። በዚያ ምዕራፍ ውስጥ ሪቫይሻል ለምን? እንዴት እና መቼ እንደሚከሰት ከተመለከትን በኋላ ነበር ኢትዮጵያ መስፈርቱን ሁሉ ታሟላለች? ስንል የጠየቅነው። በዚህ በስድስተኛው ምዕራፍ ውስጥ ደግሞ ሪቫይሻሉ በሚከሰት ጊዜ ተቀባይ ለማግኘቱና ለመሰንበቱ በቤተ ክርስቲያንና ከቤተ ክርስቲያን ውጭ በኢትዮጵያና በዓለም ዙሪያ ከተመቻቹለት ሁኔታዎች አንዳንዶቹን ነው የተመለከትነው።

እነዚህ ሁኔታዎች ከሰላሳ አምስት አመታት በፊት ጳጳስቆስጢአዊው ሪቫይሻል በኢትዮጵያ በፈነዳ ጊዜ አልነበሩም። ዛሬ ይኖሩ ዘንድ ያየናቸው ንውጥውጥታዎች መቅደም አበረባቸው። ንውጥውጥታዎቹ በእርግጥ መአት ነበሩ። መአት ብቻ ግን አልነበሩም። ምህረትም ጭምር ነበሩ። የዛሬ ሰላሳ አምስት አመት ከነበረው ይልቅ ዛሬ መድረኩን ለሪቫይሻል የበለጠ አላመቻቸትም ትላላችሁ?

ስድስት

የግርጌ ማስታወሻዎች

- 1 Gibbon, Edward. "The History of the Decline and Fall of the Roman Empire" London 1788.
- 2 ፈቃዱ ጉርሚሳ ኩሳ። “የወንጌል እምነት እንቅስቃሴ በኢትዮጵያ፡- የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መካነ ኢየሱስ አመሠራረትና እድገት ታሪክ፣ አንደኛ መጽሐፍ” የምሥራች ድምፅ ሥነ ጽሑፍ ክፍልI አዲስ አበባ ጃንዋሪ 1999 ገጽ 330
- 3 ፈቃዱ ጉርሚሳ ኩሳ _____ ምዕራፍ 8 እና ምዕራፍ 9
- 4 ጌታቸው በለጠ “ኢሉሂ እና ሃሌሉያ፡- የኢትዮጵያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ቅጽ 3 ከ1966-1992 ዓ.ም.” የኢትዮጵያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ሥነ ጽሑፍ አገልግሎት አዲስ አበባ። ሚያዝያ 1992 ዓ.ም. ገጽ 105
- 5 Hege, Nathan B. "Beyond Our Prayers: Anabaptist Church Growth in Ethiopia, 1948 – 1998". Herald Press 1998,

ሰባት

ሪቫይቫል እና መለያዎቹ

በቀደሙት ሁለት ማዕከላዊ ምዕራፎች ለመመልከት እንደ ሞከርነው በአስራ ዘጠኝ መቶ ሃምሳዎቹ የመጨረሻና በስድሳዎቹ የመጀመሪያ አጋማሽ አመታት እግዚአብሔር ኢትዮጵያን የጎበኘበት ጳጉሜን ለሪቫይቫል በእግዚአብሔር በኩል የታሰበበት፣ ቅድመ ዝግጅቶች የተደረጉበትና ለሚመለከተውም ከፍተኛ የሥልጣን አካል ማስታወቂያ የተሃገረለት ነበር። ማስታወቂያው ተሰምቶ፣ ያም ሪቫይቫል በቤተ መንግሥቱና በቤተ ክህነቱ ተቀባይነት አግኝቶ ቢሆን ኖሮ ምን ነበር የሚሆነው? ያ ሪቫይቫል ያጋጠሙት ሃይማኖታዊና ፖለቲካዊ ተቃውሞዎች ባያጋጥሙት ኖሮ የዛሬዋ ኢትዮጵያ ምን ዓይነት መልክ ይኖራት ነበር?

በእርግጠኛነት መናገር አይቻልም። ምናልባት እነዚያ በቀደሙት ምዕራፎች ውስጥ ያየናቸው ንውጥውጥታዎች ሁሉ አይደርሱም ነበር ይሆናል። ምናልባትም ቢደርሱም እንኳን በደረሱበት ክብደት አይደርሱም ነበር ይሆናል። “ላለፈ ክረምት ቤት አይሠራም” ይባላል። ለከርሞው ክረምት ግን ቤት ይሠራል። ሊሠራም ያስፈልጋል። የቀደመውን ሪቫይቫል እንደ ተጠበቀብን ባለማስተናገዳችን የተጎዳነው ጉዳት ቀላል አይደለም። የከሰርነው ኪሳራ ከፍተኛ ነው። ሆኖም ያለፉትን ስድስት ምዕራፎች እየተነጋገርን የመጣነው ገና በፊታችን ስላለ ሌላ ሪቫይቫል ነው። እግዚአብሔር ለኢትዮጵያ ያለው ዕቅድ ገና አለመሟጠጡን ማወቃችን ያጽናናል። ከቶውንም መራራው መከራችን ባልጠበቅነው መንገድ ለሚቀጥለው የእግዚአብሔር ጉብኝት እንዲያዘጋጁን የታወቀ መሆኑን መስማታችን (ከዚህ ጸሐፊ ሳይሆን እግዚአብሔር ከራሱ) እጅግ ያበረታታል። መከራችንንም በተስፋና በትዕግሥት እንድንቀበለው ያደርገናል።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ እውነተኛ ሪቫይቫል ተለይቶ ከሚታወቅባቸው ባህርያቱ ውስጥ ዋነኞቹን እናነሳለን። ይህንን የምናደርገው ሲመጣ ለይተን ልናውቀውና ልናስተናግደው እንድንችል ነው። ቢሆንልን

አብረነው መፍሰስ፤ አብረነውም መንፈስ እንድንቸል ነው። ያም ካልሆነ አማኞችም ብንሆን አላማኞች እንዳናነቅፈውና ዳግመኛም እንዳንጎዳ ነው። እግዚአብሔርም ምድራችንን ሊጎበኝበት ካለው መልካም ነገር እንዳንጎድል ነው።

ዕምቃም እና መጠናም

በምዕራፍ አንድ ውስጥ ሦስት የሪቫይሻል ክስተቶችን ተመልክተናል። በጊዜ ረገድ እነዚያ ክስተቶች በጣም የተራራቁ ናቸው። ቢሆኑም ግን በሦስቱም ውስጥ በመደጋገም የታዩ ተመሳሳይ ሁኔታዎች አሉ። እነዚያን ተመሳሳይ ሁኔታዎች ነው የሪቫይሻል ባህርያት የምንላቸው። እነዚያን ሁኔታዎች ከሪቫይሻል ጊዜያት በስተቀር በሌሎች ጊዜያት ስለማይታዩ አይደለም የሪቫይሻል ባህርያት የምንላቸው። በሪቫይሻል ጊዜ በሚታዩበት ዕምቃምና መጠናም (intensive and extensive)¹ ሁኔታ ስለማይታዩ ነው።

የእግዚአብሔር ቃል በትክክል በሚሰበክበት ቦታ ሁሉ የሚከተሉት እውነቶች ይሰበካሉ። የእግዚአብሔር ቅዱስነትና የሰው ኃጢአተኝነት። ከእነዚህም እውነቶች የተነሳ ሰውን ሁሉ የሚጠብቀው የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ፍርድ። የእግዚአብሔር ፍትህ። ከዚህም የተነሳ በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሳኤ ለኃጢአተኛው ሰው የሠራለት የበዛነትና የማዳን ሥራ። ኃጢአተኛው ሰው ከዕለታት አንድ ቀን እንደዚህ ካሉት ሰብከቶች አንዱን እንደሚሰማና የንስሐና የእምነት ምላሽ እንደሚሰጥ ይጠበቃል። የምላሹም እውነተኛነት የሚለካው በምላሽ ሰጭው ሕይወት ላይ በሚያስከትለው ለውጥ ነው። ለውጡ መገለጫዎች አሉትና። እግዚአብሔርን እንደ መፍራትና ኃጢአትን እንደ መጸየፍ። እግዚአብሔርን እንደ መውደድና ቃሉን እንደ መራብ። ሌሎችን እንደ ማፍቀርና ስለ ኢየሱስ አዳኝነት እንደ መመስከር። እንደ ጸሎትና እንደ ምልጃ። እንደ ደስታና እንደ ምስጋና።

የሪቫይሻል ባህርያት እንደ እነዚህ ያሉ ከሆኑ፣ እነዚህም በሪቫይሻል ጊዜ ብቻ ሳይሆን በሌሎችም ጊዜያት የሚታዩ ከሆኑ፣ የሪቫይሻልን ጊዜ ከሌሎች ጊዜያት የተለየ የሚያደርገው ታዲያ ምንድነው? ሁለት ነገሮች ናቸው። አንደኛው እነዚህ ባህርያት የሚታዩበት ዕምቃምነት (intensity) ነው። የኃጢአተኝነት ግንዛቤውም ሆነ ንስሐው፣ እግዚአብሔርን መፍራቱም ሆነ ቃሉን መራቡ፣ መመስከሩም ሆነ መማለፉ ወይም ማመስገኑ በአንድ ሰው ሕይወት ውስጥ ወትሮ ከሚታዩበት በብዙ እጥፍ ጨምረው ይታያሉ። የወትሮውን በሽጉጥ እንደመመታት ሽንቆጥረው ይሻኛው በመድፍጥ ይታያል።

ነው። የዚያኛው ጥይት ከበረታች ተመኛውን በስታው ትሂዳለች። ይኸኛው ብትንትኑን ያወጣዋል። በዚያችኛዋ የተመታ ሰው ላለመሞት ብዙ ዕድል አለው። በዚህኛው የተመታ ሰው የመትረፍ ተስፋ የለውም።

ሁለተኛው እነዚህ ሁኔታዎች እንደ ወትሮው አልፎ አልፎ ሳይሆን ሁልጊዜ፣ በአንዳንድ ቦታ (ለምሳሌ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ) ሳይሆን በሁሉ ቦታ፣ በአንዳንድ ሰዎች ላይ ሳይሆን በብዙ ሕዝብ ላይ መታየታቸው ነው። የወትሮውን ለቀማ ብንለው ይኸኛውን አፈሳ ልንለው እንችላለን። ያንን ባዶማ ከመቆፈር ጋር ብናነፃጽረው ይኸኛውን በትራክተር ከማረስ ጋር ልናመሳሰለው እንችላለን። ያኛው ነድውን በእጅ እንደ መስብሰብና በሽመል እንደ መውቃት ቢሆን ይኸኛው በከምባይኦር እንደ መሥራት ነው። በአጭሩ ይኸኛው መጠነ ሰፊ (large scale) ነው።

በመንፈስ ደሆች የሆኑ ብፁአን ናቸው

ጌታ የተራራው ስብከቱን (ማቴ 5-7) የጀመረው “በመንፈስ ደሆች የሆኑ ብፁአን ናቸው፣ መንግሥተ ሰማያት የእነርሱ ናትና” በማለት ነው። ወንጌላዊው ማቴዎስ “መንግሥተ ሰማያት” የሚለውን ወንጌላዊው ማርቆስ “የእግዚአብሔር መንግሥት” ይለዋል። ሪቫይሻል የመንግሥተ ሰማያት ወደ ብዙ ሰዎች መምጣት ነው። የብዙ ሰዎች ወደ መንግሥተ ሰማያት መሄድ አይደለም፣ የመንግሥተ ሰማያት ወደ ብዙ ሰዎች መምጣት ነው። ሞተው አይደለም፣ በሕይወት በምድር ላይ እያሉ። ብዙ ሰዎች መንግሥተ ሰማያት በዘመኑ ፍፃሜ ላይ ጸድቃን የሚገቡባት ስፍራ እንደ ሆኑ ብቻ አድርገው ያስባሉ።

ሰዎች ወደ መንግሥተ ሰማያት ከመግባታቸው በፊት መንግሥተ ሰማያት ወደ ሰዎች መግባት አለባት። ይህም የሚሆነው በምድር ላይ በአፀደ ሥጋ እያሉ ነው። ይህም የሚሆነው በወንጌል ሲያምኑ ነው። “... ኢየሱስ የእግዚአብሔርን መንግሥት ወንጌል እየሰበከና፡- ዘመኑ ተፈፀመ፣ የእግዚአብሔርም መንግሥት ቀርባለች፣ ንስሐ ግቡ፣ በወንጌልም እመኑ እያለ ወደ ገሊላ መጣ” (ማር 1፡ 14-15)። ሰዎች ወደ መንግሥተ ሰማያት ወደ ልዩነት ትገባላች። “ከመጥምቁም ከዮሐንስ ዘመን ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ መንግሥተ ሰማያት ትገፋለች፣ (“ትገፋለች” አድራጊም ተደራጊም ነው) ግፈኞችም ይናጠቁታል” (ማቴ 11፡12)። “ግፈኞች” የተባሉት ብርቱዎች፣ ኃይለኞች፣ ዋጋውን ለመክፈል የቆረጡ ሰዎች ማለት ነው። የኢንግሊዝኛው ቃል “the violent” ነው።

በለዚህ ሪቫይሻል የብዙ ሰዎች ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መፍለስ ነው። በተለያዩ ጊዜያት ሳይሆን በአንድ ጊዜ። በተራራቁ ጊዜያት ሳይሆን በጣም በተቀራረቡ ጊዜያት። እየተንጠባበቡ ሳይሆን እየነረፉ። በነጠላ ሳይሆን በጅምላ። ሆኖም መንግሥተ ሰማያት የምትመጣው “በመንፈስ ደሆኑ” ወደሆኑ ሰዎች ነው። ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የሚፈልሱት በመንፈስ ደሆኑ ሰዎች ናቸው።

ወንጌላዊው ማቴዎስ ከጠቀሳቸው ስምንት ወይም ዘጠኝ ብፅዕናዎች ውስጥ ይኸኛው የመጀመሪያው ነው። ማርቲን ሉድድ ጆንስ እንደሚለው² ጌታ ይኸኛውን ብፅዕና ከሌሎች ሁሉ ያስቀደመው ሆነ ብሎ ነው። ሌሎቹ ሁሉ ይኸኛውን የሚከተሉና የዚህኛው ውጤቶች ስለ ሆኑ ነው። በመንፈስ ደህ መሆን ማለት እውነተኛው ብልጽግና ቁሳዊው ሳይሆን መንፈሳዊው እንደሆነ መረዳት ነው። የዚያም ዓይነት ብልጽግና በእግዚአብሔር ዘንድ እንጂ በሰው ዘንድ ከቶ እንደማይገኝ መገንዘብ ነው።

እግዚአብሔር ረድቶት ወደዚህ ግንዛቤ የደረሰ ሰው ወዲያው ወደ ሁለተኛው ብፅዕና ይሸጋገራል። “የሚያዝኑ ብፁዓን ናቸው፤ መጽናናት ያገኛሉና” ወደሚለው። ወደ ሁለተኛው ብፅዕና የተሸጋገረው ሰው የሚያዝነው ከሁሉ በፊት በራሱ ነው። በውስጡ መልካም ነገር ፈልጎ ሰላጣ። ለሌሎች ቀርቶ ለራሱም የማይተኛለት እጅግ ክፉና ሽንጋይ ልብ በውስጡ እንዳለ ሰላወቀ (ኤር 17:9)። ይህ ሰው አማኝ ወይም አላማኝ ሊሆን ይችላል። ግን ረድኤተ ቢስ (helpless) ነው። እንደዚህ መሆኑንም አውቃል። የሚፈልገውም ረድኤት ከሰዎች ሊገኝ የሚቻል ዓይነት አይደለም። በብዙ ነገር ከእርሱ የሚሻሉ ሰዎች እንዳሉ ቢገባውም በዚህ ረገድ ግን ሁሉም “ከእጅ አይሻል ደማ” ነው።

እግዚአብሔር ረድቶት ወደዚህ የግንዛቤ ደረጃ የደረሰ ሰው በመንፈሱ ትሑት ይሆናል። ዘሩ ወይም አገሩ፣ ጥበቡ ወይም ገንዘቡ፣ ሥልጣኑ ወይም ወገኑ መመኪያው መሆናቸው ያበቃል። ከረድኤተ ቢስነቱ በስተቀር “እኔ” የሚለበትና “የኔ” የሚለው ነገር ያጣል። ብዙ ነገር እያለው ምንም የለውም። ብዙ ነገር እያወቀ ምንም አያውቅም። በመንፈሱ ደህ ነው። እንደዚህ ሳሉ ሰዎች በእግዚአብሔር የተገባላቸው ተስፋ ትልቅ ነው።

እግዚአብሔር ልባቸው ለተሰበረ ቅርብ ነው፤ መንፈሳቸው የተሰበረውንም ያድናቸዋል። (መዝ 34:18)

እግዚአብሔር ትዕቢተኞችን ይቃወማል፤ ለትሁታን ግን ጸጋን ይሰጣል። (ምሳ 3:34)

ለዘላለም የሚኖር፤ ስሙም ቅዱስ የሆነ፤ ከፍ ያለው ልዑል እንዲህ ይላል፡- የተዋረዱትን ሰዎች መንፈስ ሕያው አደርግ ዘንድ፤ የተቀጠቀጠውንም ልብ ሕያው አደርግ ዘንድ፤ የተቀጠቀጠና የተዋረደ መንፈስ ካለው ጋር በከፍተኛ ስፍራ እቀመጣለሁ። (ኢሳ 57:15)

የጌታ መንፈስ በእኔ ላይ ነው፤ ለደሆኑ ወንጌልን እሰብክ ዘንድ ቀብቶኛልና። (ሉቃ 4:18)

ይኸ በመንፈስ ደህ መሆን፤ ይኸ የልብ ትህትና፤ የሪቫይሻል ቅድመ ሁኔታ ነው። ሪቫይሻል የሚመጣው እንደዚህ ወደሆኑ ሰዎች ነው። እግዚአብሔር ቅርብ የሆነው ልባቸው ለተሰበረ ሰዎች ነው። እግዚአብሔር የሚያድነው መንፈሳቸው የተሰበረውን ሰዎች ነው። እግዚአብሔር ፀጋን የሚሰጠው ለትሑታን ነው። እግዚአብሔር ሕያው የሚያደርገው የተዋረዱትን ሰዎች መንፈስ ነው። “ሕያው ማድረግ” ማለት ሪቫይሽ ማድረግ ማለት ነው። ሪቫይሽ ማድረግ ማለትም “እንደገና ሕይወትን መስጠት” ማለት ነው። ክርስቶስ ወደ ምድር የተላከው “ለደሆኑ” ወንጌልን ለመስበክ ነው። ለደሆኑ ማለት ገንዘብ ለሌላቸው ማለት ሳይሆን በመንፈስ ደሆኑ ለሆኑ ማለት ነው።

ሪቫይሻልን እንዲቀበሉ ሰዎች በመንፈስ ደሆኑ መሆን አለባቸው። ወይም በመንፈስ ደሆኑ መደረግ አለባቸው። በመጀመሪያው ምዕራፍ ካየናቸው ሦስት የሪቫይሻል ክስተቶች ውስጥ የመጀመሪያው የተከሰተው በይሁዳ መንፈሳዊና ቁሳዊ ፖለቲካዊና ማህበራዊ ሁኔታዎች ፈጽሞ በጨለሙበት ጊዜ ነበር። ሁለተኛውም የተከሰተው ከአራት መቶ “የዝምታ አመታት” በኋላ ነው። አራት መቶዎቹ የዝምታ አመታት በጸሊክ በሚልክያስና በመጥምቁ የሐንስ መካከል ያለፉት ናቸው። በእነዚያ አመታት ውስጥ ቅዱሳት መጻህፍት የሚመሰክሩለት አንድም ነዚይ አልተነሳም። ዝምታውን ለመስበር፤ እግዚአብሔርም ሳይናገር ለማናገር በእነዚያ አመታት ውስጥ የተደረሱ ብዙ መጻህፍት ነበሩ። የብሉይ ኪዳን “ሁለተኛ የቀናና መጻህፍት” (deutero-canonical) ይባላሉ። አንዳቸውም ግን ሪቫይሻል ሊያስነሱ፣ ሕዝቡንም ወደ አምላካቸው ሊመልሱ ዓቅም አልነበራቸውም። የዊልሱም ሪቫይሻል ቢሆን አንዳንድ የዊልስ ከተሞች ሥርዓተ አልበኝነት አፋፍ ላይ በደረሱበት ጊዜ ነበር የፈነዳው።

እንደዚህ ያሉ ሁኔታዎች ብዙ ሰዎችን ረድኤተ ቢስ መሆናቸውን ወደ መረዳት ያደርሷቸዋል። እንደዚህ ያሉ ሁኔታዎች የሪቫይሻል አማማኞች ናቸው። እነዚህ ሁኔታዎች በአንድ ሕዝብ መካከል (ተረፈተፈተ) ይገኛሉ።

በበፋት መታየት ሲጀምሩ ሰማዩ በሪቫይቫል ዳመና የመክበዱ ምልክት ነው።

ጸሎትና ምልጃ

ከሪቫይቫል አማማኞች መካከል ሌላው ጸሎትና ምልጃ ነው። የከበደው የሪቫይቫል ዳመና ወደ ዶፍ ዝናምነት የሚቀየረው በጸሎትና በምልጃ ነው። እዳሪው መሬት (የሰው ልብ) የሚታረሰውና የሚለሰልሰው በጸሎትና በምልጃ ነው። ማሳው ዘር ለመቀበልና ለማብቀል የሚዘጋጀው በጸሎትና በምልጃ ነው። ወቅቱ የዝናም የመሆኑ ወይም ሰማዩ በደመና መክደኑና መክበዱ ብቻ በራሳቸው በቂ አይደሉም።

እግዚአብሔር በበልግ ወራት ዝናምን እንዲሰጣቸው ጠይቁት (ዘካ 10:1)

በበልግ ወራት ዝናምን እንዲሰጥ እግዚአብሔርን መጠየቅ ለምን ያስፈልጋል? የበልግ ወራት የዝናም ወራት ቢሆኑም እንኳን ዝናም የሚሰጥ ግን እግዚአብሔር እንጂ ወራቱ ስላልሆኑ ነው። ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመፍለስም በሰው በኩል በመንፈስ ደሃ መሆን አስፈላጊ ቅድመ ሁኔታ ቢሆንም ሰውን ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የሚያፈልሰው ግን እግዚአብሔር እንጂ የሰው መንፈሳዊም ሆነ ሥጋዊ ደህነት ስላይደለ ነው።

ጸሎትና ምልጃ ሰው የሚሠራቸው ሥራዎች ናቸው። ማንም ሰው የሚሠራቸው ሥራዎች ግን አይደሉም። የጸሎትና የምልጃን ጸጋ ከእግዚአብሔር የተቀበሉ ሰዎች የሚሠሩአቸው ሥራዎች ናቸው።

በዳዊት ቤት ላይ፣ በኢየሩሳሌምም በሚኖሩ ላይ የሞገስንና የልመናን መንፈስ አፈላለሁ (ዘካ 12:10)

ጸሎትና ምልጃ እግዚአብሔር ራዕይና ሽንም የሰጣቸው ሰዎች የሚሠሩአቸው ሥራዎች ናቸው። እግዚአብሔር የሰውን ጸሎት የሚሰማና የሚመልስ አምላክ እንደ ሆነ የሚያምኑ ሰዎች የሚሠሩአቸው ሥራዎች ናቸው። ታሪክን የሚሠሩ ወይም የታሪክን ሂደት አቅጣጫውን የሚያስቀይሩ ማላጆች እንደ ሆኑ የገባቸው ሰዎች የሚሠሩአቸው ሥራዎች ናቸው። የዌልስ ሪቫይቫል ከመፈንዳቱ ቀደም ብሎ በዝርዝር ወራት ከአርባ ሺህ የማያንሱና የማይተዋወቁ ሰዎች በያሉበት ሆነው እግዚአብሔር ሪቫይቫል እንዲልክላቸው ይጸልዩ እንደ ነበረ በምዕራፍ አንድ ውስጥ አንስተናል።

ጸሎትና ምልጃ የሚያስፈልጉት በሪቫይቫል ዋዜማ ላይ ብቻ አይደለም። በሪቫይቫል ማለዳና ማግስትም ጭምር ነው። ጸሎትና ምልጃ የሚያስፈልጉት ሪቫይቫል እስኪወለድላት ድረስ ቤተ ክርስቲያንን እንዲያማምጡአት ብቻ አይደለም። የተወለደው ሪቫይቫል እንዲያድግና እንዲመነደግም ጭምር ነው። ከቶውንም ሪቫይቫል የሚያድገውና የሚመነደገው የጸሎትና የምልጃን ጡቶች እየጠባ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ “እንዴት መጸለይ እንደሚገባን ስለማናውቅ መንፈስ ቅዱስ . . . በቃል ሊገለጥ በማይቻል መቃተት” እንደሚጠራው ይናገራል (ሮሜ 8: 26-27)። ብዙ ጳጳሮችና ሌሎችም “በቃል ሊገለጥ የማይቻል መቃተት” የተባለ ነገር በልሳን የሚጸልዩት ጸሎት ይመስላቸዋል። ነገር ግን አይደለም። በልሳን የሚጸለየው ጸሎት ወደዚያኛው ዓይነት የምልጃ ደረጃ ለመድረስ እጅግ ይረዳል። ሆኖም ያኛው በልሳን ከመጸለይ በእጅጉ የሚያልፍ ነገር ነው። ልሳንም እኮ “ቃል” አለው። ያ ምልጃ ግን ሰው በሚያውቀውም ሆነ በማያውቀው “ቃል” የሚያቀርበው ምልጃ አይደለም። ያ መቃተት ነው። በምጥ ጣር ማጣጣር ነው። የታረደ ከብት ነፍሱ ከመውጣቷ በፊት በሚያሰማው ዓይነት የስቃይ ድምጽ መጮህ ነው። የሰው አንጀትና ልብ ወደላይ ወጥተው በጉርሮው ውስጥ ሲወተፉ ነው። እግዚአብሔር ፋታ ባይሰጥ ሰው በዚያ ዓይነት ለአንድ ቀን ሳይሆን ለአንድ ሰዓት በሕይወት መቆየት አይችልም።

ቻርለስ ፌኔይ (1792-1875) ታዋቂ ወንጌላዊ ነው። አንዳንዶች እንደሚሉት ከሐዋርያው ጳውሎስ ቀጥሎ ምናልባት ሌላ ተወዳዳሪ ያልተገኘለት ሪቫይቫሊስትም ነው። ብዙዎች እንደሚመስክሩለት በእርሱ መሣሪያነት በአሜሪካ የተቀሰቀሰው ሪቫይቫል የአገሪቱን የታሪክ ሂደት አቅጣጫ ያስቀየረ ነው። በቀጥታ በእርሱ አገልግሎት ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የፈለሱ ሰዎች ቁጥር ከግማሽ ሚሊዮን በላይ ይገመታል። የአሐዙ ትልቅነት ብቻ አይደለም የሚያስገርመው። በሕይወታቸው ለዘለቄታው ተለውጠው፣ በቤተ ክርስቲያንም ውስጥ ዕድሜ ልካቸውን ጸንተው በመቅረት ከማንም ይልቅ በእርሱ አገልግሎት ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የፈለሱት ሰዎች ከፍተኛውን መቶኛ መያዛቸው ጭምር ነው።

ቻርለስ ፌኔይ እራሱ የጸሎትና የምልጃ ሰው ነው። ከላይ በተጠቀሰው ዓይነት የጸሎትና የምልጃ አገልግሎት ብዙ ልምድ አለው። ያ ሪቫይቫል እንደ ሰደድ እሳት ከተሞችንና ገጠኞችን ሁሉ እንዲያዳርሳቸው ከእርሱ ሌላ እግዚአብሔር በድንቅ ሁኔታ ስለተጠቀመባቸው የጸሎትና የምልጃ ሰዎችም በግለ-ታሪኩ (Autobiography) ውስጥ ይናገራል። ፋዘር ናሽ በብዙ ሰዎች

ዘንድ የቻርለስ ፊኔይን ያህል ይታወቃል። ትክክለኛ ስሙ ዶክተር ዳንንኤል ናቭ ነው። ሌላው አቤል ክሊሪይ የተባለው ሰው ነው።

በቻርለስ ፊኔይ አገልግሎት እግዚአብሔር እስከ መሠረታቸው ድረስ ካናወጣቸውና ከለወጣቸው የአሜሪካ ከተሞች አንድዋ ሮፔስተር ናት። በጊዜው ከነበሩት ብዙ ከተሞች ይልቅ ሮፔስተር በቅርቡ የተቆረቆረች ከተማ አበረች። በአንድ አመት ጊዜ ውስጥ በሮፔስተር ውስጥ አንድ መቶ ሺህ ሰዎች የተለያዩ አብያተ ክርስቲያን አባል ሆነዋል። ዶክተር ቢቸርን በመጥቀስ ቻርለስ ፊኔይ እንደሚለው ይህ አሐዝ በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ እስከዚያ ጊዜ ድረስ ተሰምቶና ታይቶ የማይታወቅ ነው።

ወደ አቤል ክሊሪይ እንመለስ። አቤል ክሊሪይ ቻርለስ ፊኔይ መጀመሪያ በተለወጠበት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሽማግሌ የነበረ ሰው ነው። አቤል ከቻርለስ ቀደም ብሎ ወደ ሮፔስተር መጣ። ሁለቱ በደንብ የሚተዋወቁ ቢሆንም የአንዳቸው ወደ ሮፔስተር መምጣት ለሌላቸው በቅድሚያ የታወቀ አልነበረም። ቻርለስ በሮፔስተር በቆየባቸው የስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ አቤልን አንድም ጊዜ በአይኑ አላየውም። ሮፔስተር ውስጥ እንዳለ ግን ይሰማ አበረ።

አቤል ቻርለስ የሪቫይሻል ስብሰባ ወደሚያደርግባቸው ስፍራዎች አንድ ጊዜም አልወጣም። በእንግዲህ ያረፈበት ቤት ባለቤት በአቤል ሁኔታ ግራ ተጋብቶ ቻርለስን ያነጋግረዋል - “ወደ ስብሰባዎች መሄድ አልቻልንም ይላል። ቀንም ሌሊትም ሁልጊዜ ይጸልያል። አንዳንድ ጊዜ ተዝርዝሮ መጸለይ እንኳን ያቅተዋል። በቁመቱ ሙሉ በወለሉ ላይ ተዘርሮ ይቃትታል። ሊገባኝ በማይችል መንገድ ይጸልያል”። ቻርለስ ለሰውየው እንዲህ አለው፡- “እኔ ይገባኛል። አይዘነዝንም በል። ሁሉ መልካም ይሆናል። አቤልም ድል ያደርጋል” ቻርለስ እንደ አቤል ያሉ ብዙ ወንዶችና ብዙ ሴቶች (ተመሳሳይ የጸሎት መንፈስ የክራቸው) በጊዜው እንደነበሩ ይናገራል።

የምልጃ አገልግሎት ስለ ኃጢአተኞች፣ በኃጢአታቸውም ምክንያት እግዚአብሔር ስለ ተቆጣባቸው ሰዎች በእግዚአብሔር ፊት የመቆም አገልግሎት ነው። ምህረት እንዲደረግላቸው ለመለመን። ይቅር እንዲላቸው ለመጠየቅ። ቁጣው እንዲመለስ ለመማጠን። ሌላ ፅድል እንዲሰጣቸው ለመወትወት። አብርሃም ስለ ሰዶምና ስለ ንቦራ በእግዚአብሔር ፊት ቆመ (ዘፍ 18:22)። ሙሴ ስለ እስራኤል ሕዝብ በአምላካቸው ፊት ቆመ (መዝ 106:23)። በመቅሰፍት ጊዜ አሮን በእግዚአብሔር ፊት በሀያዋንና በሙታን መካከል ቆመ (ዘኁ 16:48)። ኤልያስ በዘመኑ ስለ ነበሩት እስራኤላውያን በሕያው አምላክ ፊት ቆመ (1ኛ ነገ 17:1)። እነዚህ ሁሉ የሕዝባቸውን አበላ

በአምላካቸው ፊት ተሸከሙ። የእግዚአብሔርንም ቁጣ ከሕዝባቸው ላይ መለሱ።

እግዚአብሔር ለኢርምያስ “ሙሴና ሳሙኤል በፊት ቢቆሙም ልቤ ወደዚህ ሕዝብ አይዘነበልም” አለው (ኢር 15:1)። ለሕዝቅኤል ደግሞ “ቅጥርን የሚጠግንን ምድሪቱንም እንዳላጠፋት በፈረሰበት በኩል በፊቱ የሚቆምላትን ሰው በመካከላቸው ፈለግሁ፣ ነገር ግን አላገኘሁም። ስለዚህ ቁጣዬን አፈሰስኩባቸው፣ በመዓቱም እሳት አጠፋኋቸው፣ መንገዳቸውንም በራሳቸው ላይ መለስሁ” አለው (ሕዝ 22:30-31)። የምልጃ አገልግሎት እግዚአብሔር ሙሉ በሙሉ ለሰው ያልለቀቀው አገልግሎት ነው። እግዚአብሔር ወልድ ማላጅ ነው። በምድር ላይ በነበረ ጊዜ ማላጅ አበረ (ሉቃ 22:31-32)። አሁን በአብ ቀኝ ከተቀመጠ በኋላ ይኸ ዋናው አገልግሎቱ እንደ ሆነ ተጽፏል (ሮሜ 8:34፤ ዕብ 7:25)። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ አሁን ማላጅ ነው (ሮሜ 8:26-27)።

ሪቫይሻል እንዲወለድ፣ ከተወለደም በኋላ እንዲያድግና እንዲመነደግ መንፈስ ቅዱስ ለምልጃ አገልግሎት የመረጣቸውን ቅዱሳንን ያስምጣቸዋል። ያስቃትታቸዋል። ወይም እርሱ እራሱ አብሯቸው ያምጣል። አብሯቸው ይቃትታል። ወይም በእነርሱ ውስጥ ሆኖ ያምጣል። ይቃትታል። ሦስቱም አባባሎች ያስኬዳሉ። ሰዎች ይህንን ተረድተው እንዲመቹት ያስፈልጋል። ጊዜ እንዲሰጡት ይገባል። እርሱም በሚሰጣቸው ጸጋ ከምጣቸው እስኪያሳርፋቸው ድረስ እንደ አቤል ክሊሪይ እራሳቸውን ሙሉ ለሙሉ ለአገልግሎቱ እንዲሰጡ ያስፈልጋል።

የቃለ እግዚአብሔር ረሀብ

ሪቫይሻል የእግዚአብሔር ወደ ሰዎች መቅረብና የእግዚአብሔር ለሰዎች መገኘት ነው። ሪቫይሻል የሰዎችም የእግዚአብሔርን ነገር መራብና ወደ እግዚአብሔር መሳብ ነው። እግዚአብሔር ለሰዎች የሚገኝበትና ለሰዎችም ረሀብ ምላሽ የሚሰጥበት በዘመናት ሁሉ የተፈተነው መሳሪያው ደግሞ ቃሉ ነው። ሪቫይሻል እንደ በልግ ወራት ነው ተባብሰናል። እንደ ክረምትም ወራት ነው የሚል ልናከልበት እንችላለን። በብርቱ ፀሐይ የተቃጠላቸው መሬት የመጀመሪያዎቹን ቀናት የዝናም ነጠብጣብ ምጥጥ አድርጋ ትጠጣለች። በሪቫይሻል ወቅት የሰውም ሕይወት እንደዚሁ ነው የሚሆነው። ከረዥም የቃጠሉ ጊዜ በኋላ እግዚአብሔር በቃሉ ቸሰሰ ያደርገዋል። ያርሰዋል። ያረሰርሰዋል።

ለተጠማ ምድር ውሀን እስጣለሁ፤ በደረቀውም ምድር ምንጮች እንዲፈሱ አደርጋለሁ። (ኢሳ 44:3)

እግዚአብሔር በቃሉ የሰዎችን መንፈሳዊ ረሀብ ማጥገብ ብቻ አይደለም የሚያደርገው ሰዎች እርሱን የበለጠ ያውቁት ዘንድ ሌላ ረሀብ በውስጣቸው መፍጠርም ጭምር ያደርጋል። እግዚአብሔር የሚታወቀው በቃሉ ውስጥ ነው። የኃጢአት ምንነትና የጽድቅም መንገድ የተገለጠው በቃሉ ውስጥ ነው። ለሰው ልጆች ያለው ዘላለማዊ ፍቅር፣ ለፍጥረቱም ሁሉ ያለው ዘላለማዊ ዕቅድ የተገለጠው በቃሉ ውስጥ ነው።

ቃሉ ብርሃን ነው፣ ጨለማን ይገፍፋል (መዝ 119:105)። ቃሉ እሳት ነው፣ ገለባውን ይበላል (ኢር 23:29)። ቃሉ መዶሻ ነው፣ ድንጋዩን የሰው ልብ ያደቅቃል (ኢር 23:29)። ቃሉ ሕያው ነው፣ ይሠራል (ዕብ 4:12)። ቃሉ በሁለት ፊት ከተሳለ ሰይፍ ይልቅ ስለታም ነው፣ ነፍሱንና መንፈሱን እስኪለይ ድረስ ይቆራርጣል (ዕብ 4:12)። ቃሉ የመንፈስ ቅዱስ ሰይፍ ነው፣ ርኩሳን መናፍስትን ይወጋቸዋል (ኢፌ 6:17)።

አንድ ሰው ከወትርው በተለየ ሁኔታ የእግዚአብሔርን ቃል እየተራብ ከሆነ እግዚአብሔር ያንን ሰው ለግለሰባዊ ሪቫይሻል እያዘጋጀው ነው ማለት ይቻላል። እንደዚህ ዓይነቱ ረሀብ መጠነ ሰፊ በሆነ ሁኔታ የተከሰተ እንደሆነ ደግሞ እግዚአብሔር ያንን አካባቢ ለሪቫይሻል እያዘጋጀው ነው ማለት ይቻላል።

ይህንን በሚመለከት ከቅርብ አመታት ወዲህ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን እየታየ ያለ ክስተት አለ። ይህንን ጸሐፊ ጨምሮ ብዙ ወንጌላውያን ክርስቲያኖች ይህንን ክስተት በአንክሮ ይከታተሉታል። ይህም ክስተት በሳምንት ለሰባት ቀናት በየዕለቱ ከቀኑ አስራ አንድ ሰዓት ገደማ ጀምሮ የእግዚአብሔር ቃል የሚነገር መሆኑ ነው። ይኸ እየሆነ ያለው በከተማና በገጠር ባሉ አድባራት ሁሉ ነው። በአብዛኛዎቹ ዘንድ ቃሉ የሚነገረው የመምህራኑ ድምፅ በድምፅ ማጉያ መሣሪያ እየታገዘ ነው። ይኸ የሚሆነው እንደ ቅዳሲ፣ ማህለት፣ ዋዜማ፣ በዓለ ንግሥ ካሉት የቤተ ክርስቲያኒቱ መደበኛ ፕሮግራሞች በተጨማሪ ነው። የምዕመናን የትምህርት ጊዜ ነው ልንለው ማችላለን። ትምህርቱ የሚሰጠው ሊከፈል ይችላል፣ ሳይሆን በቀጥታ ከመጽሐፍ ቅዱስ ነው። ከመምህራኑ አንዳንዶቹ የመንፈሳዊ ማሰልጠኛ ተቅዋማት ምሩቃን ናቸው። በአስር ሺዎች ምናልባትም በመቶ ሺዎች የሚቆጠሩ ምዕመናን ትምህርቱን በትጋት ይከታተላሉ። ከእነዚህም አብዛኛዎቹ ወጣቶች ናቸው።

ብዙ ወንጌላውያን ክርስቲያኖች ይህንን ክስተት በአንክሮ የሚከታተሉት ያለ ምክንያት አይደለም። የቃል እግዚአብሔርን ጉልበት ስለሚያውቁ ነው። ብቻውን በመሥራት፣ ብርሐን በመስጠት ችሉታው ስለሚታመኑ ነው። ለረዥም ዘመን ሲጠበቅ ለቆየው “የአፍሪቃ ቀንድ ሪቫይሻል” አማማቂ ሊሆን ስለሚችል ነው። ምናልባትም የመላው ጥቁር አፍሪቃ ሪቫይሻልም አማማቂ ሊሆን ይችላል። ለሰሜን አፍሪቃና ለመካከለኛው ምሥራቅ አገሮችም ይተርፋል ተብሎ በጉጉት የሚጠበቀው ሪቫይሻልም እሱ ሪቫይሻል ሊሆን ይችላል። በኢርትራም በኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያን መካከል ተመሳሳይ ሁኔታ መኖሩን ይኸ ጸሐፊ ያውቃል።

ይኸ ክስተት ወንጌላውያን ክርስቲያኖች በአንክሮ የምንከታተለው ብቻ ሊሆን ግን አይገባም። ይኸ ክስተት ወንጌላውያን ክርስቲያኖች በጸሎትና በምልጃ የምንደግፈው ጭምር ሊሆን ይገባል። የእግዚአብሔር ቃል በብርሃንነቱ፣ በእሳትነቱ፣ በመዶሻነቱ፣ በሕያውነቱና በስለታም ሰይፍነቱ በዚያ ባሉ ወገኖቻችን መካከል እንዲገለጥ ብርቱ ጸሎትና ምልጃ ይጠበቅብናል። የኢትዮጵያ መጎብኘት ማለት በመጀመሪያ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን መጎብኘት ማለት ነውና። በአስራ ስድስተኛው ምዕት አመት እግዚአብሔር የምዕራባዊን ቤተ ክርስቲያን ሊጎበኝ ሲነሳ ያደረገው የመጀመሪያ ነገር ለአንድ የቤተ ክርስቲያኒቱ አገልጋይ የአንድን ጥቅስ ምስጢር መግለጥ ብቻ አበር። እነ የቃሉ ጉልበት።

የኃጢአተኛነት ግንዛቤ

ጤናማ የሆነ ማናቸውም ፍጥረታዊ (natural) ሰው ላልተወደዱለት ወይም ለተጠሉበት ድርጊቶቹ ሁሉ ማመካከል ችግር አያውቅም። ቢሰርቅ ርበት፣ ቢጣላ ባላንጣው በድሉት ነው። ጉቦኛ ቢሆን ለኃላፊነቱ የሚመጥን ምንዳ አልተመደበለትም። ቢሰሰን የተፈጥሮ ህግ አስገድዶታል። ለትዳር ጓደኛው ታማኝ ባይሆን የወሲብ ፍላጎቱ በትዳር ጓደኛው ስላልረካለት፣ ቢገድል ሟች ግፍ ስለ ዋለበት ነው። ባህርዩ ቢለዋወጥ፣ አሁን ሰው አሁን አውሬ ቢሆን የኢንዱስትሪ ዕ ጤው በውስጡ የሚያመነጨው ፈሳሽ (hormone) ፋንታ ነው።

ይኸ ማመካከል የሰውን ያህል በእድሜው ያረጀ ነው። በአደን ገነት አበር ለመጀመሪያ ጊዜ አዳም በሔዋን፣ ሔዋንም በእባቡ ያመካኙት (ዘፍ 3:12-13)። እባቡ አልተጠየቀም እንጂ ተጠይቆ ቢሆን ኖሮ የሚያመካኝበት አያጣም አበር። እግዚአብሔር እባቡን መጠየቅ አስፈላጊ ሆኖ ያላገኘበት በቂ ምክንያት ይኖረዋል። ተጠይቆ ቢሆን

ይሰጥ የብረውን መልስ ወደ መገመት ውስጥ ላለመግባት ያ ለእኛም በቂ ምክንያት ነው። እንደሚኖርበት ህብረተሰብ ባህልና ወግ መስፈሪያነት ሰው እራሱን ሰፍሮ፣ ከሌላው የህብረተሰቡ አባል አድራጎት ጋር የራሱን አድራጎት አወዳድሮ በሚያገኘው እህግ መሠረት የራሱን ግላዊም ሆነ ማህበራዊ ዋጋ ከፍ ወይም ዝቅ አድርጎ ሊተምን ይችላል። ኃጢአተኛ መሆኑን ሊያስረዳው ግን ያ አይችልም። ኃጢአተኛ እንደሆነ እንዲረዳ ሰው እርዳታ ያስፈልገዋል። እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ ለሰው ኃጢአተኛ መሆኑ እንዲታወቀውና ስለ ኃጢአተኛነቱም የፍርድኛነት ስሜት (condemnation) እንዲሰማው የሚያደርግ መንፈስ ቅዱስ ነው (ዮሐ 16:8)። መንፈስ ቅዱስም ይህን ሥራ የሚሠራው “በቃሉ” አማካኝነት ነው።

አንዳንድ አማኞችን ጨምሮ ብዙ ሰዎች ኃጢአት ማለት የሆነ የሆነ ነገር ማድረግ ወይም የሆነ የሆነ ነገር ሳያደርጉ መቅረት እንደሆነ አድርገው ብቻ ያስባሉ። እንደዚህ ማሰብ አያስኬድም ባይባልም ኃጢአት ግን ከዚያ ያልፋል። እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ እነዚያ የተደረጉ ወይም ሳይደረጉ የቀሩ ነገሮች የኃጢአት ፍሬ ናቸው። እነዚያን ፍሬዎችም ያፈራ የኃጢአት ዛፍ አለ። ያም ዛፍ እያንዳንዱ ሰው ነው።

... ኃጢአት በአንድ ሰው ወደ አለም ገባ፣ በኃጢአትም ሞት፤ እንደዚሁ ሁሉ ኃጢአትን ስላደረጉ ሞት ለሰው ሁሉ ደረሰ (ሮሜ 5:12)።

ይኸ ጥቅስ የሚናገረው ስለ ኃጢአተኛነትና ኃጢአትን ስለ ማድረግ ነው። በመጀመሪያ የሚናገረው በአንድ ሰው አማካኝነት ወደ ሰው ሁሉ ስለ ገባ ኃጢአት ነው። ከአንድ አባት (አዳም) ወደ ልጆቹ (ሰዎች ሁሉ) ስለ ተላለፈ፣ ወደ ልጆቹ ሁሉ ስለ ተዳረሰ፣ በልጆቹ ሁሉ ስለ ተወረሰ ኃጢአት ነው የሚናገረው። ስለ ኃጢአት ፍሬ ሳይሆን ስለ ኃጢአት ዛፍ ነው የሚናገረው። ንጉሡ ዳዊት፦

ኃጢአተኛ ሆኜ እንደ ተወለድሁ ታውቃለሁ፤ ከተጸነስኩ በት ጊዜም ጀምሮ ኃጢአተኛ ነኝ።

ሲል ስለዚህ ከእለተ ጽንሱ ጀምሮ ስለ ተጠናወተው ኃጢአተኛነት ነው የሚናገረው (መዝ 51:5)።

ለዚህ ነው መጽሐፍ ቅዱስ “ከእኛ እያንዳንዱ ወደ ገዛ መንገዱ አዘነለ” የሚለው (ኢሳ 53:6)። ወይም ደግሞ “አንድ እንኳ ጸድቅ ሰው የለም” የሚለው (ሮሜ 3:11)። ይኸ የመጀመሪያው ዓይነት ኃጢአት የተሠራው በእግዚአብሔር ላይና በእግዚአብሔርም ላይ ብቻ ነው። ማንኛችንም በማንኛችን ላይ ሳይሆን ሁላችንም በእርሱ ላይ

የሠራነው ኃጢአት ነው። ያንን ድርጊት የመቀበል፣ የማረም፣ የማስተካከል፣ የመለወጥ፣ ችሎታ በማንም ሰው ዘንድ የለም። ያ እስካልተቀላበሰ ድረስ ኃጢአተኛው ዛፍ የኃጢአት ፍሬ ማፍራቱን ይቀጥላል።

የዚህ ሃቅ ግንዛቤ በሪቫይሻል ወቅት ወደ ሰዎች ይመጣል። በዕምቃምና በመጠናም መልኩ ይመጣል። ይህንን ለማብራራት የሚረዳ አንድ አጋጣሚ ከቻርለስ ፊኔይ ግለ-ታሪክ ልጥቀስ። ቻርለስ ስለ ኃጢአትና ስለሚያስከትለው ፍርድ በመስበክ በጣም የታወቀ ወንጌላዊ ነው። እርሱ ሲሰበክ ብዙ ሰዎች የገሃም እሳት ወላፊት በገሃድ ሊገርፋቸው እንደሚጀምር ይናገራሉ። ቻርለስ ለተከታታይ ቀናት ይህንን ካደረገ በኋላ ነው የኃጢአት ስርየት የሚገኝበትን መንገድ ለአድማሮቹ የሚያበስራቸው።

በአንድ ወቅት ቻርለስ ኒውዮርክ ሚልስ በተባለች መንደር እንዲሰበክ ይጋበዛል። በጊዜው በዚያ አካባቢ ባሉ ሌሎች መንደሮች እየተዘዋወረ በመስበክ ላይ ነበር። በየደረሰበትም ቦታ ሁሉ ሪቫይሻል ይነሳ ነበር። አንድ ምሽት ላይ ወደ ኒውዮርክ ሚልስ ይሄድና በመንደሩ በሚገኘው የትምህርት ቤት አዳራሽ ውስጥ ይሰበካል። አዳራሹ ትልቅ ስለ ነበረ ብዙ ሰዎች የዚያን ምሽቱን ስብሰባ መካፈል ችለው ነበር። በመንደሩ በሚገኘው የጨርቃ ጨርቅ ፋብሪካ ውስጥ የሚሠሩ ብዙ ወጣቶችም በስብሰባው ላይ ተገኝተዋል። ከዚያ በኋላ የሆነውን ነገር ከቻርለስ ከራሱ አፍ እንሰማ፦

“ቃሉ” የሕዝቡን፣ በተለይም ደግሞ የወጣቶቹን የፋብሪካ ሠራተኞች ልብ በኃይል እንደነሳ ይታወቀኝ ነበር። በማግሥቱ ከቁርስ በኋላ ፋብሪካውን መጎብኘት ፈልጌ ወደዚያው ሄድኩ። በፈትልና በሽመና ሥራ ተሠማርተው ባሉት ላይ ብርቱ መነዋወጥ እንደ ሆነባቸው አስተዋልኩ። ብዙ ሴቶች እየሠሩ በነበሩበት አንድ ክፍል ውስጥ ባልፍ ሁለት ሴቶች እየተመለከቱኝ እርስ በርሳቸው ሲነጋገሩ አየኋቸው። ንግግራቸው ሳት የተቀላቀለበት ቢሆንም በብርቱ መነዋወጣቸው ይታወቅባቸው ነበር።

ሁለቱ ሴቶች ወዳሉበት በዝግታ መራመድ ጀመርኩ። ወደ እኛሉ እየመጡ መሆኑን ሲያውቁ የሚሆኑትን አጡ። አንደኛዋ የተጠሰበ ፈትል ልትተጥል እየጥነረች ነበረች። ነገር ግን እጆቿ መንተጥተጥ ስለ ጀመሩ ፈትሉን መተጠል አልቻለችም። እኔም በጉረኛዬ ያሉትን የፋብሪካ መሣሪያዎች እየተመለከትኩ ወደ ሴቶቹ በሚታ መገደን ተጠልኩ። እየተረብኳቸው ስንድ ያች ሴት ሥራዋን መተጠል በፍጹም አቃታት። ምስት ሚትር ያህል እንደ ቀረብኳቸው ትክ ብዬ

ተመለከትኳት። በዚህ ጊዜ ሲትየዎ እንደ ተቀመጠች መቆየት እንኳን አልቻላችም። በመሬት ላይ ወድቃ መጮህና ማልቀስ ጀመረች።

ስሜቱ በፋብሪካው ውስጥ እንደ ጥይት ፈነዳ። የፋብሪካው ባለቤት እየሆነ ያለውን ባዩ ጊዜ የፋብሪካው ሥራ እንዲቆም አዘዘ። “ከዚህ ፋብሪካ ሥራ ይልቅ የነፍሳችን መዳን ይበልጣል” አለ። ወዲያው ዋናው በር ተዘጋ። ሥራ ቆመ። ግን የት እንሰብሰብ? የሽመናው ክፍል ሰፊ ስለሆነ እዚያ እንድንሰብሰብ ኃላፊው ፈቀደልን። ስብሰባው በታላቅ ኃይል ቀጠለ። እንደዚያ ያለ የእግዚአብሔር ኃይል የተገለጠበት ብዙ ስብሰባ ተካፍቶ አላውቅም። ሕንፃው ትልቅ ነበር። በውስጡም ሰዎች ተገጥጠውበት ነበር። ሪቫይሻሉ በፋብሪካው ውስጥ በሚያስደንቅ ኃይል ተሠራጩ። በጥቂት ቀናት ውስጥ የፋብሪካው ሠራተኞች እንዳሉ ተለወጡ።⁵

በሪቫይሻል ወቅት በሰዎች ላይ የሚወድቀው የኃጢአተኝነት ግንዛቤ በዕምቃምነቱ ወትሮ ከምናውቀው በጣም የተለየ ነው። ሰዎች ከገቡበት መንፈሳዊ ስብሰባ የመውጣት? ከሄዱበት ሥፍራ ወደ ቤታቸው የመመለስ? ምግብ የመመገብ? መደበኛ ሥራቸውን የመሥራት ፍላጎታቸውን ለጊዜው ሊያጡት ይችላሉ። ከኃጢአተኝነታቸውና ያም ሊያስከትልባቸው ካለው ፍርድ የበለጠ የሚያሳስባቸው ምንም ነገር ያጣሉ። በጎዳና ላይ ቢሆን ወይም በገበያ ስፍራ ሊወድቁና ያለ ምንም ይሉኝታ ሲጮሁና ሲያለቅሱ ለብዙ ሰአታት ሊቆዩ ይችላሉ። እንደዚህ ዓይነት ሁኔታዎች በብዙ ሪቫይሻሎች ውስጥ በተደጋጋሚ ታይተዋል።

ንስሐ እና እምነት

ይኸ የኃጢአተኝነት ግንዛቤ በሰው ላይ የሚያሳድረውን ዕምቃም ሐዘንና ጸጸት ነው “ንስሐ” የምንለው። የሪቫይሻል ጊዜ ግን እግዚአብሔር ለሰዎች ስለ ኃጢአተኝነት ስለ ኃጢአተኝነታቸው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ግንዛቤ የሚሰጥበት ጊዜ ብቻ አይደለም። እግዚአብሔር ሰዎችን ስለ ኃጢአተኝነታቸው ወደ ማዘንና ወደ መጸጸት በማድረሱ ብቻ የሚረካበት ጊዜም አይደለም። ኃጢአተኝነቱን ለተገነዘበው ሰው የኃጢአቱን ስርየት የሚያገኝበትም መንገድ ጭምር የሚያሳይበት ጊዜ ነው።

የኃጢአተኝነትን ግንዛቤ ላገኘው ሰው ጽድቅ ከእንግዲህ በኋላ በጥረቱ የሚያገኘው የድካሙ ዋጋ ወይም በሐብቱ የሚገዛው የግድ ዕቃ አይሆንም። ኃጢአተኝነት ሰው ከጸድቁ ከእግዚአብሔር እጅ

የሚቀበለው ጸጋ ሊሆን ብቻ ነው የሚችለው። ጸድቁ እግዚአብሔር ደግሞ ኃጢአትን ሳይቀጣ ኃጢአተኝነትን ሰው ሊያጸድቀው በፍፁም አይችልም። እንደዚያ ካደረገ ጸድቅ መሆኑ ይቀራል። ስለ ኃጢአት የሚከፈለው ዋጋ ደግሞ ሞት ብቻ ነው (ሮሜ 6:23)። በእያንዳንዱ ኃጢአተኝ ላይ ያለው ይኸ የሞት ዕዳ ሳይከፈልም የኃጢአት ስርየት ብሎ ነገር የለም (ዕብ 9:22)።

የኃጢአተኝነቱን ዕምቃም ግንዛቤ ላገኘው ሰው የምሥራች ተዘጋጅቶለታል። ይኸም የምሥራች “ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን ሞተ” የሚለው የወንጌል ቃል ነው (1ኛ ቆሮ 15:3)።

ስለዚህ እግዚአብሔር ምንም ልዩነት ሳያደርግ በኢየሱስ ክርስቶስ ለሚያምኑ ሁሉ ጽድቅን ይሰጣል። ምክንያቱም ሰዎች ሁሉ ኃጢአት ሠርተዋል። እግዚአብሔር የሰጣቸውንም ክብር አጥተዋል። ስለዚህ ሰዎች ኢየሱስ ክርስቶስ በፈጸመው በአዳኝነት ሥራ በእግዚአብሔር ጸጋ ብቻ ይጸድቃሉ። እግዚአብሔር ኢየሱስ ክርስቶስን መስዋዕት አድርጎ ያቀረበው በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ በደሙ የኃጢአታቸውን ይቅርታ እንዲያገኙ ነው። እግዚአብሔር ይህን ማድረጉ የቀድሞውን ኃጢአት እንዳልነበረ በመቁጠር የራሱን የጽድቅ መንገድ ለመግለጥ ነው። በአሁኑም ዘመን እግዚአብሔር ራሱ ጸድቅ መሆኑን የሚያሳየው በኢየሱስ የሚያምኑትን ሁሉ በማጽደቅ ነው (ሮሜ 3:22-26)።

ኃጢአተኝነት ሰው ይህንን የምሥራች ቃል ልቡን ከፍቶ? እጆቹን ዘርግቶ በእምነት ይቀበላል። ጸድቁ እግዚአብሔር ኃጢአትን ሳይቀጣ የአለመቅረቱ? የኢየሱስ ክርስቶስን የቤዛነት ሥራ በእምነት የሚቀበለውንም ኃጢአተኝ ለፍርድ አሳልፎ የአለመስጠቱ ምሥጢር ይገለጥለታል። የሪቫይሻል ጊዜ ይኸ መገለጥ በመጠናም መልኩ ወደ ሰዎች የሚመጣበት ጊዜ ነው።

የመዳን ደስታ

ይህንን ከላይ ያየነውን ልምምድ መጽሐፍ ቅዱሳችን በብዙ አስደናቂ ቋንቋዎች ይገልጠዋል። የኃጢአትን ስርየት ማግኘት? መጽደቅ? መዳን? ዳግም መወለድ? የእግዚአብሔር ልጅ መሆን? ከእግዚአብሔር ጋር መታረቅ? አዲስ ፍጥረት መሆን? ከድቅድቅ ጨለማ ወደሚደነት ብርሃን መሸጋገር? ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መፍለስ? ወ ዘ ተ ርፈ። የክርስቶስን የቤዛነት ሥራ በእምነት በተቀበለው ሰው ሕይወት

ውስጥ እነዚህ ሁሉ መንፈሳዊ እውነቶች በተከታታይ ሳይሆን በአንድ ጊዜና በአንድ ላይ እውን ይሆናሉ።

ይህም እውንነታ በአዲሱ አማኝ ዙሪያ ላሉ ሁሉ የሚታይ እንጂ ውስጣዊ (subjective) ብቻ አይደለም። በአዲሱ አማኝ ላይ ከሚታዩት ለውጦች የመጀመሪያው “ደስታ” ነው። ይህንን ደስታ መጽሐፍ ቅዱስ “የመዳን ደስታ” ይለዋል (መዝ 51:12)። ለምን እንደዚህ ደስ እንደሚለው አዲሱ አማኝ ለራሱም ወዲያው ላይታወቀው ይችላል። ተናግሮ ማስረዳትም አይሆንለት ይሆናል። ግን የሆነ ነገር ሆኖአል። ደስታ ከውስጡ ይፍለቀላል። ስለ ራሱ፣ ስለ ሌሎች ሰዎች፣ ስለ ዓለም ሁሉ በጣም አዎንታዊ ነገር ነው አሁን በውስጡ የሚፈሰው። እግዚአብሔር ይወደዋል። እግዚአብሔር ይወዳቸዋል። ይኼ ነው ዋናው ነገር። ሌላው ሁሉ ትርፍ ነው። ጨህ ጨህ ይለዋል። ጨፍር ጨፍር ያሰኘዋል። እስከ ዛሬ ድረስ እንደዚህ ያለ ነገር መኖሩን እንዴት ሳያውቀው ኖረ? ሌሎቹስ እንዴት ሳይነገሩት ቀሩ?

የሕይወት ለውጥ

አዲሱ አማኝ ከሚታዩበት ለውጦች መካከል ደስታ የመጀመሪያው እንጂ ብቸኛው አይደለም። አዲሱ አማኝ ጉልህ የሆነ የባህርይ ለውጥ ሊታይበት ይጀምራል። ለምሳሌ ከዚህ በፊት የሠራቸውን ኃጢአቶች በሰዎች ፊት ይናገዛል። ኃጢአቶቹ ቀላልና በማንም ላይ ምንም ዓይነት ጉዳት ያላስከተሉ ሊሆኑ ይችላሉ። ወይም ደግሞ በአንድ አለዚያም በብዙ ሰዎች ላይ ጉዳት ያስከተሉ የወንጀል ድርጊቶች ሊሆኑ ይችላሉ። ለአዲሱ አማኝ ልዩነት የላቸውም። የኃጢአቱን ይቅርታ እንደሆነ ከእግዚአብሔር ለመቀበሉ እርግጠኛ ሆኖአል። ስለ ሆኖም ከእንግዲህ ወዲህ ከህግ ተሰውሮ ለመኖር ምንም ዓይነት ጥረት አያደርግም።

አዲሱ አማኝ ያለፈውን ኃጢአቱን በመናዘዝ ብቻ አያቆምም። ያበላሻቸውን ነገሮች ሁሉ ያስተካክላል። ለምሳሌ የበደላቸውን ሰዎች ይቅርታ ይለምናል። የሰረቃቸው ንብረቶች ቢኖሩ ለባለቤቶቹ ይመልሳቸዋል። ለወደፊቱም እንደዚህ ካሉ ድርጊቶች ይርቃል። በልማድነት ወይም በሱስነት ከተቆራኙት ባህርያትም ይላቀቃል። ለምሳሌ አልኮል መጠጣትና መስከር፣ ትምባሆ ወይም ሌላ ዕጽ ማጨስና ጫት መቃም፣ ሲሰኛነት ውሸት መናገር፣ ዘፈንና ዳንኪራ የመሳሰሉት ሊጠቀሱ ይችላሉ። እነዚህ ቀድሞ በብዙ የተቸገረባቸውና አልለቅህ ያሉት ጌቶቹ የነበሩ ሊሆኑ ይችላሉ። አሁን ግን ያለ ምንም ትግል በአዲሱ አማኝ ላይ ኃይል ያጣሉ። አዲሱ አማኝ በተቃራኒው

እግዚአብሔርን ፈሪ መጽሐፍ ቅዱስ አንባቢና ዘማሪ፣ የጸሎትና የመንፈሳዊ ጉዳይ ስብሰባዎች አዘውታሪ ይሆናል።

ሪቫይቫሉ የነካቸው ሁሉ ይለወጣሉ። ለውጣቸውም ተመሳሳይ ነው። ሰዎቹ የተለያዩ ብሔረሰብ አባላትና የተለያዩ ሃይማኖቶች ተከታዮች የነበሩ ሊሆኑ ይችላሉ። የትምህርትና የኑሮ ደረጃቸው፣ የሕይወት ፍልስፍናቸውና ተሞክሮአቸው እጅግ የተራራቀ የነበሩ ሊሆኑ ይችላሉ። ሆኖም ሪቫይቫሉ ሲነካቸው በሁሉም ሕይወት ውስጥ የሚከተለው ለውጥ ተመሳሳይ ነው። ልዩነት ቢኖር ምናልባት ፍጥነቱ ላይ ይሆናል። የለውጡ ሂደት በአንዳንዶች ላይ ፈጣን፣ በሌሎች ላይ ደግሞ ትንሽ አዝጋሚ ሊመስል ይችላል። በተረፈ ሁሉም ይለወጣሉ። ከውስጥ ወደ ውጭ ይለወጣሉ። አዎንታዊና በጎ ለውጥ ይለወጣሉ።

ምስክሮቹ ትሆናላችሁ

አብያተ ክርስቲያን (ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን ማለቱ ነው) ምዕ መኖቻቸው ሁሉ ስለ ጌታ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነት ለሰዎች ሁሉ እንዲመሰክሩ ብዙ ጊዜ ቅስቀሳ ያደርጋሉ። የተለያዩ ሥልጠናዎችንም ይሰጣሉ። ነገሩ መልካምና አስፈላጊም ሊሆን ይችላል። ምዕመናኑን ግን እንዲመሰክሩ አያደርጋቸውም። ቢመሰክሩም እንኳን ትርፉ ብዙውን ጊዜ እንዲያው ጉንጭ ማልፋት እንጂ የተፈለገውን ውጤት አያስገኝላቸውም።

የሪቫይቫል ጊዜ ግን ምዕመናን ሁሉ ያለ ምንም ቅስቀሳና ያለ አንዳች ስልጠና መስካሪዎች የሚሆኑበት ጊዜ ነው። በተለያዩ የአመሰካከር ዘዴዎች ያልተካኑ ብዙ ተራ ሰዎች በተራ ምስክርነታቸው የብዙ ተራ ያልሆኑ ሰዎችን ልብና ጉልበት ለጌታ እንዲንሰረክክ ያደርጋሉ። “. . . በመንፈሴ እንጂ በኃይልና በብርታት አይደለም . . .” የሚለው የእግዚአብሔር ቃል እውነትነት በጉልህ በላያቸው ይታያል (ዘካ 4:6)።

የሪቫይቫል ጊዜ በዓይን የማይታየውና በእጅ የማይዳሰሰው የእግዚአብሔር መንፈስ ሕልውናው በተጨማሪ በሰዎች መካከል የሚገለጥበት ጊዜ ነው። ብዙ ኃጢአተኞችን ወደ ንስሐና ወደ እምነት በመምጣት። የእግዚአብሔር ክብር በተንሰራፋበት ሁኔታ ለብዙዎች ደህንነትን በመስጠት። የብዙዎችን የታወቁ መንፈሳዊና ሥጋዊ እስራቶች በመቆጣጠል። በሕይወታቸው ዘመን ሁሉ ተጭኖአቸው የነበረውንና ቀና ብሎ መሄድ የከለከላቸውን ቀንበር በመሰጠት። መንፈሳዊ እውነታን ማስተዋል ፈጽሞ እንዳይችሉ የተጋረደባቸውን

ድቅድቅ ጨለማ ከልባቸውና ከአእምሮአቸው ላይ በመግፈፍ። የመረረ ሕይወታቸውን በማጣፈጥ።

እንደዚህ ያሉ ነገሮች ከሆኑላቸው ሰዎች ዘንድ ጭምትነት አይገኝም። እንደዚህ የሆኑላቸው ሰዎች ዝም ሊሉ አይችሉም። እግዚአብሔርም እንደዚያ እንዲሆኑ አላቀደም። “... የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ እርሱ ስለ እኔ ይመስከራል፤ እናንተም ደግሞ ... ትመስከራላችሁ” ማለት ጭምቶች ትሆናላችሁ ማለት አይደለም (ዮሐ 15:26-27)። “እኛስ ያየነውንና የሰማነውን ከመናገር (ከመመስከር) ዝም ማለት አንችልም” ማለት ነው (ዮሐ 4:20)።

የጌታ ዳግም ምፅአት

በሪቫይሻል ጊዜ ብዙ ምዕመናን የጌታ ዳግም ምፅአት በቅርቡ ብቻ ሳይሆን በገዛ ራሳቸው የሕይወት ዘመን ሊሆን እንደሚችል ያስባሉ። ይህም አስተሳሰብ በእነዚያ ምዕመናን የአንዋንዋርና የአገልግሎት ዘዴ ላይ ይህ ነው የማይባል ጫና (impact) ይኖረዋል። በሪቫይሻል ጊዜ ብዙ ሰዎች ቀድሞ ይኖሩለት፤ ይርጡለትና ይደክሙለት የነበረው ነገር ሁሉ አሁን ግን ጊዜአቸውንና ጉልበታቸውን ሊሰጡለት የማይገባ ከንቱ ነገር ይሆንባቸዋል። ሕይወታቸውን ከዓለም ርኩሰት ከመከላከል፤ በቅርቡ ሊገናኙት ባለው ጌታ ፊት ለሊትና ቀን በጸሎት ከመትጋት፤ በዙሪያቸውም ያሉትን ሰዎች ስለዚያ ታላቅ ቀን ከማስጠንቀቅ የበለጠ አጣጥሞና አንገብጋቢ እጀንዳ ይጠፋባቸዋል።

ሐዋርያው ጳውሎስ የጌታ ዳግም ምፅዓት በእርሱ በራሱ የሕይወት ዘመን እንደሚሆን ያስብ የነበረበት ጊዜ የነበረ ይመስላል። እንደዚያ ያስብ ስለነበረም ሳይሆን አይቀርም “... እኛ በሕይወት የምንገኝ ጌታን በዓፄር ለመቀበል ከእነርሱ (ቀደም ሲል ከሞቱት) ጋር በደመና እንነጠቃለን ...” የሚለው (1ኛ ተሰ 4:17)። እንደዚያ ባለ አስደናቂ ትጋት ጌታን ለማገልገሉ ይህ አስተሳሰቡ አስተዋጽኦ አላደረገም አይባልም። እንዳሰበው ሳይሆን ቀርቶ በርማ መንግሥት ተፈርዶበት በመስዋዕትነት እንደሚሞት የተረዳው ብዙ ቆይቶ ነበር (2ኛ ጢሞ 4:17)።

የመጀመሪያዎቹ የተሰሉንቁ ቤተ ክርስቲያን ምዕመናንም የጌታ ዳግም ምጽዓት በሕይወት ዘመናቸው እንደሚፈጸም ይመስላቸው ነበር (2ኛ ተሰ 2: 1-2)። በጌታ በማመናቸው ምክንያት ጽኑ መከራ በመቀበል ላይ የነበሩ ቢሆንም እንኳ የእምነትና የምስክርነት ሕይወታቸው ግን ከገዛ አገራቸው አልፎ እነ ጳውሎስን እስከሚያስገርማቸው ድረስ በዙሪያቸው ባሉ አገሮች ሁሉ ተወርቶለት ነበር። ይወራ የነበረውም

ስለ እምነታቸውና ስለ ምስክርነት ሕይወታቸው ብቻ ሳይሆን “... እግዚአብሔር ከሙታን ያስነሳውን ... የልጁን የኢየሱስን ከሰማይ መምጣት እንዴት ...” እንደሚጠበቁም ጭምር ነበር (1ኛ ተሰ 1:6-10)። ጳውሎስና የተሰሉንቁ ምዕመናን በሪቫይሻል ውስጥ ነበሩ።

የጌታ ዳግም ምጽዓት እንደሚከፈል መግባቱ ጥንቃቄ ለጎደለውና ለንዝህላልነት የሕይወት ዘዴ ምክንያት ሊሆን እንደሚችል ጌታም አስተምሮአል (ማቴ 24: 48-51)። የሪቫይሻል ጊዜ የጌታ ሞትና ትንሳኤ፤ እንዲሁም የጌታ አዳኝነትና ጌትነት ብቻ ሳይሆኑ የጌታ ዳግም ምጽዓትም በቅርብ ሊከሰት እንዳለ በታላቅ ኃይል የሚሰበክበት ጊዜ ነው።

ምልክቶችና ድንቆች

የሪቫይሻል ጊዜ እግዚአብሔር “... ሥጋ በለበሰ ሁሉ ላይ ከመንፈሴ አፈሳለሁ” የሚለውን የተሰፋ ቃሉን ሲፈጽም የሚነጠቅ ጊዜ ነው (ዮሐ 2:17)። የእግዚአብሔር መንፈስ በሥጋ ለባሽ ሁሉ ላይ በሚፈስበት ጊዜ ከሚከሰቱት ነገሮች አንዳንዶቹ በዚያ ክፍል ውስጥ ተጠቅሰዋል፡- “... ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችሁ ትንቢት ይናገራሉ፤ ጎልማሶቻችሁም ራእይ ያያሉ፤ ሽማግሌዎቻችሁም ሕልም ያልማሉ ... ድንቆችን በላይ በሰማይ፤ ምልክቶችንም በታች በምድር እሰጣለሁ ...” (ዮሐ 2: 17-19)።

የመጀመሪያዎቹ አብያተ ክርስቲያን በተወለዱበት ሪቫይሻል ውስጥ ምልክቶችና ድንቆች የሰርክ ክስተቶች ነበሩ ለማለት ያስደፍራል። በሰማይ ላይ አይሁን እንጂ በምድር ላይ። የምድሩ መክፈቻው የሰማይ ግን ማሳረጊያው እንደሚሆን ይመስላል። በተዘጋ ቤት ውስጥ የእውሉ ሦስት የሚመስል ድምፅ ይመጣል። በቤቱ ውስጥ ከነበሩት አንድ መቶ ሐያ ያህል ሰዎች ውስጥ አንዳቸውም ያላቀጣጠሉትና አንዳቸውንም ያላቃጠለ እሳት በእየአንዳንዳቸው ላይ ይነዳል (ዮሐ 2: 2-3)።

ሲጸልዩ የመሬት መናወጥ ይሆናል (4:31፤ 16:25-26)። ሳይታመሙ ወይም ማንም ሳይነካቸው ባልና ሚስት በሦስት ሰአቶች ልዩነት ውስጥ ፍርጥ ብለው ይሞታሉ (5:1-11)። መላእክት ተገልጠው ሰዎችን ያነጋግራሉ (5:17-26፤ 8:26፤ 10: 3-6፤ 12: 1-11)። በእግሩ ወይም በከብት ሳይንዝ ሰው ከቦታ ወደ ቦታ ይነቃነቃል (8: 39-40)። ይኸ ግን ዛሬ ብዙዎች (astral

travelling) የሚሉት አይደሉም። ልዩነቱ ያኛው በመንፈስ ቅዱስ፣ ይኸኛው በመንፈስ ርኩስ መሆኑ ነው።

የአንዳንድ ሰዎች ጥላቸው ወይም ከለበሱት ልብስ ላይ የተወሰደ ቁራጭ ጨርቃቸው በሽተኞችን ይፈውሳል፤ አጋንንትንም ያስወጣል (5፡15-16፤ 19፡11-12)። እነዚህ አንዳንድ ያልናቸው ሰዎች ሙታንንም አስነስተዋል (9፡36-42፤ 20፡7-12)። በልሳኖች እንደ መናገር፣ በልሳኖች የተነገረውን እንደ መተርጎም፣ ሕሙማንን እንደ መፈወስ፣ አጋንንትን እንደ ማውጣት፣ ወዘተ ሌሎች ክሳሳናቸው ጋር ሲተያዩ በአንፃራዊ ሁኔታ በጣም የተለመዱ ስለሆኑ እዚህ አልተጠቀሱም።

ቀደም ባሉት ምዕራፎች በአንድ ወይም በሌላ አጋጣሚ አንስተነው እንደ ነበረው በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ሪቫይቫልም ሆነ ምልክቶችና ድንቆች በጀመሩበት ዓይነት አልቀጠሉም። ያልቀጠሉበትም ምክንያት የእግዚአብሔር አጀንዳውንና አሠራሩን ስለ ለወጠ ሳይሆን ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር አጀንዳና አሠራር የተገለጠበትን የእግዚአብሔርን ቃል በሰዎች ቃል ስለ ለወጠችው ነበር። ሆኖም ከዘመነ ተሐድሦ ወዲህ የእግዚአብሔር ቃል ተገቢ ሥፍራውን እየያዘ መጥቷል። ሪቫይቫሎችም በተለያዩ ቦታዎች ሊከሰቱ ጀምረዋል። በእነዚህም ሪቫይቫሎች ሁሉ ውስጥ ይኸ ወይም ይብዛ እንጂ ምልክቶችና ድንቆች ይታያሉ።

ጴጥሮስጢካዊው ሪቫይቫል ከፈነዳበት ከሐያኛው ምዕት አመት መጀመሪያ ጀምሮ ግን ምልክቶችና ድንቆች በዓይነትም ሆነ በስርጭት በጣም እየጨመሩ በመምጣት ላይ ናቸው። ከእንግዲህም ወዲህ ቢሆን አገዛዝነታቸው የመጨመር እንጂ የመቀነስ እንደማይሆን ቅዱስ ቃሉና ቅዱስ መንፈሱ ያረጋግጣሉ። እርግጥ ምልክቶችና ድንቆች ሁሉ አምላካውያን አይደሉም። በመካከላቸው ሰይጣናውያን የሆኑም አሉባቸው። እነዚያን በሚቀጥለው ምዕራፍ መጨረሻ ላይ እንመለስባቸዋለን።

ሰባት

የግርጌ ማስታወሻዎች

- 1 ኢንቴንሲቲቭ የሚለውን የኢንግሊዝኛ ቃል “ዕምቃም” ብዬ የተረጎምኩት “የግርክስዝም ለኒኒዝም መዝገበ ቃላት” ለ intensity of labour “የሥራ ዕምቃት” የሚል ትርጉም ሰጥቶት በማየቴ ነው። ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት፤ አዲስ አበባ፣ 1978። ኢክስቴንሲቭን መጠናም ብሎ የተረጎመው ደግሞ “የሳይንስና ቴክኖሎጂ መዝገበ ቃላት” ነው። የኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዳሚ አዲስ አበባ ታህሳስ 1989
- 2 Lloyd-Jones, D. Martyn. “Studies in the sermon on the Mount” Inter-varsity Press, 1987 pp 42
- 3 "The Authobiography of Charles G. Finney" Condensed and edited by Helen Wessel. Bethany House Publishers, 1977. pp 165.
- 4 _____ pp 164.
- 5 _____ pp 124.

ስምንት

ሪቫይቫል እና መሰናክሎቹ

ከቀደሙት ምዕራፎች በአብዛኞቹ ውስጥ ከሞላ ጎደል እንደ ተመለከትነው ሪቫይቫል ለግለሰብም ሆነ ለማህበረሰብ በጣም ጠቃሚና አስፈላጊ ነገር ነው። መጠነ ሰፊ በሆነ ሁኔታ ሰዎች ወደ እግዚአብሔር ይመለሱበታል። ይህም በግለሰቦች ሕይወትና አንዋንዋር ላይ ሥር ነቀል የሆነ በጎ ለውጥ ያመጣል። ግለሰቦቹን እውነተኛነት በሰላም የተሞሉና ደስተኞች ያደርጋቸዋል። እንደዚህ ያሉ ግለሰቦች በቁጥር በበዙ መጠን ቤተሰቦቻቸውና ማህበረሰቦቻቸው እፎይታ ይበዛላቸዋል። መንግሥታቸው በጸጥታና በፍትህ ማስጠበቂያ ተቅዋማቱ አማካይነት፣ ብዙ ጥሮ፣ ብዙም ክስሮ፣ ሊያስገኝ ያልተቻለውን የዜጎቹን የባህርይ ለውጥ ያገኛበታል።

በሪቫይቫል ውስጥ የሚያልፉ ግለሰቦች በድለው ቢሆኑ የበደሏቸውን ሰዎች ይቅርታ ይለምናሉ። ተበድለው ቢሆኑ ለበደሏቸው ሰዎች ይቅርታ ይሰጣሉ። ተጣልተው ቢሆኑ ይታረቃሉ። በስውር ሆነ በግላዊ ክሌሎች የመነተፋትን ይመልሳሉ። ነውራቸውን ይናዘዛሉ። እንደ አልኮል፣ አደንዛዥ ዕጽና ሲሰኛነት ካሉ ሱሶች ነፃ ይወጣሉ። እንደ ስርቆት፣ ቅሚያና ግድያ ከመሳሰሉ የወንጀል ድርጊቶች ይላቀቃሉ። ልጆች በእግዚአብሔር ፍርሃትና በሰነ ምግባር ታንጾው ያድጋሉ። መተሳሰብ፣ መከላከል ይበረታል።

በሪቫይቫል ወቅት አብያተ ክርስቲያን በሰዎች ይጥለቀላቃሉ። አገሩ በጸሎትና በምልጃ ይሸፈናል። አየሩ በዝምሬና በውዳሴ ይከደናል። በሰማይና በምድር መካከል ጊዜአዊም ቢሆን የሚጣፍጥ መጣጣም ይሆናል። ዝናቡ በወቅቱ ይጥላል። ጸሐዩም በልኩ ይወጣል። ፍትህ ይለመልማል። ፍቅር ይንዠረገጋል።

ተደጋግሞ እንደታየው በሪቫይቫል ጊዜ ብዙ የመጠጥና የጻንኪራ ቤቶች የሚያዘወትራቸው ስላሚያጡ ይዘጋሉ። ፖሊስ ጣቢያዎችና ፍርድ ቤቶች ሥራ ይፈታሉ። ማረሚያ ቤቶች ታራሚ-አልባ ይሆናሉ። ከተሞችና ገጠሮች በጸጥታ ውለው በጸጥታ ያድራሉ። የአገር ዳር ድንበር ሳይቀር ሰላም ያገኛል።

እንደዚህ ዓይነቱን በረከት ሰው ሁሉ ሁለት እጆቹን ዘርግቶ ይቀበለዋል ብለን ለመደምደም ይዳዳን ይሆናል። ነገር ግን እንደዚህ አይደለም። የሪቫይቫሎች ታሪክ በመደጋገም ያሳየን ሐቅ ተቃራኒው ነው። ሪቫይቫልን ሰው ሁሉ ሁለት እጆቹን ዘርግቶ አይቀበለውም። ሪቫይቫሎች የቱንም ያህል አስደናቂ ቢሆን ሊቀበሉት የማይሆንላቸው ሰዎች ደግሞ ሁልጊዜ ይኖራሉ። የማይቀበሉት ብቻ አይደሉም ሁልጊዜ የሚኖሩት። አጥብቀው የሚቃወሙትም ጭምር እንጂ።

ሪቫይቫልን የመሰለ መልካም ነገር መሰናክል-አልባ አለመሆኑ ሊያስገርም ይችላል። የበለጠ የሚያስገርመው ግን መሰናክሉ የሚነሳው ከውጪ ሳይሆን ከውስጥ መሆኑ ነው። ከውጪ ማለት ከዓለም ወይም ከአላማኞች ማለት ሲሆን ከውስጥ ማለት ደግሞ ከቤተ ክርስቲያን ማለት ነው። እንደዚህ ስንል ሪቫይቫል ከአላማኞች ዘንድ ምንም ዓይነት ፅንቅፋት አያጋጥመውም ለማለት አይደለም። ያጋጥመዋል። ቢሆንም የዚያ ዓይነት እንቅፋት መቼም ቢሆን የሚጠበቅ ነው ለማለት ነው። ከዓለም የሚነሳው እንቅፋት ምን ጊዜም ቢሆን ሪቫይቫልን የማስቆም አትም ኖርት አያውቅም። ሪቫይቫልን የማስመደመድ ችሎታ ያለው መሰናክል የሚነሳው ሁል ጊዜም ቢሆን ከውስጥ ነው። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ከእነዚህ ከውስጥ ከሚነሱ መሰናክሎች አንዳንዶቹን እንመለከታለን።

እውነት ነው፣ ግን በእጃችን ካለው እውነት ጋር አይታረቅም

የተሐድሞና የሪቫይቫል እንቅስቃሴዎች ብዙ ጊዜ በአንድ እስከዚያ ጊዜ ድረስ ተሰውሮ በዝርዝር አሁን ግን እንደ አዲስ በተገለጠ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነት ዙሪያ ይነሳሉ። ለምሳሌ የፕሮቴስታንት ተሐድሶ የተቀሰቀሰው “ጸድቅ በእምነት ይኖራል” በሚለው ጥቅስ ዙሪያ ነው (ሮሜ 1፡17)። ይህ እውነት በብሉይ ኪዳንም ሆነ በአዲስ ኪዳን ተደጋግሞ የተጠቀሰ መሰረታዊ እውነት ነው (ዕን 2፡41 ገላ 3፡11፤ ዕ ብ 10፡38)። መላው የመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮም የተጠነጠነው በዚህ መሠረታዊ እውነት ዙሪያ ነው። ይሁን እንጂ ኃጢአተኛው ሰው እንዲጸድቅም ሆነ የጸደቀው ሰው በጽድቁ እንዲቀጥል ማሟላት የሚገባው መለኮታዊ መሰረርት “እምነት” የመሆኑ ነገር በዘመኑ በአጠረፍው ቤተ ክርስቲያን እጅ ላይ በአጠረው አስተምህሮ ውስጥ አልነበረም።

ለብዙ መቶ አመታት ተቀብሮና ተሰውሮ የአጠረውን ይህንን እውነት እግዚአብሔር ያዘዘባቸው ቤተ ክርስቲያን መካከላቸው አገልጋይ ለአጠረው

ለማርቲን ሉተር ገለጠለት። ማርቲን ሉተርም ሰማያዊ በሆነ ድፍረት ሰበከው፣ አስተማሪው፣ ጻፈው። የብዙ ሰዎች መንፈስ ለዚያ እውነት ተማረከ። በጣም በአጭር ጊዜ ውስጥ ሰሜናዊ ምዕራብ አውሮፓ እንዳለ ተገልጧል። የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን በመጽሐፍ ቅዱስዋ ውስጥ ያለውን ይህንን “አዲስ” እውነት በጊዜው በእጅዋ ካለው እውነት ጋር ማስታረቅ አቃታት። ስለዚህም ዓይኖቿን ጨፍና አዲሱን እውነት ተቃወመችው። ሉተራውያኑንም መምህራንን አወገዘቻቸው። አጥብቃም አሳደደቻቸው።

በስዊትዘርላንድ የ“ዳግም አጥማቂዎች” እንቅስቃሴ ሲነሳ የሉተራውያኑ እንቅስቃሴ ገና የሰምንን አመት ጨቅላ ነበር። ይኸኛው እንቅስቃሴ ደግሞ “ያመነ የተጠመቀ ይድናል፣ ያላመነ ግን ይፈረድበታል” በሚለው ጥቅስ ዙሪያ ነበር የተቀሰቀሰው (ማር 16፡16)። የእንቅስቃሴው አራማጆች ማመን መጠመቅን ሊቀድመው እንደሚገባና የህፃናትም ጥምቀት መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት እንደሌለው ማስተማር ጀመሩ። ይህ “አዲስ” እውነት ለካቶሊካውያኑ ብቻ ሳይሆን ለሉተራውያኑም ጭምር በእጃቸው ካለው እውነት ጋር አልታረቁላቸውም አላቸው። ስለዚህም እነርሱም በተራቸው አይኖቻቸውን ጨፍነው “ዳግም አጥማቂዎቹን” በጽኑ አሳደዱአቸው።

በ1550ዎቹ የመጨረሻ አመታት ነበር የፒውራታንስ እንቅስቃሴ በእንግሊዝ አገር የተቀሰቀሰው። የዚህኛው እንቅስቃሴ ዓላማ “አንግሊካን” በመባል የሚታወቀውን የእንግሊዙን ብሔራዊና መንግሥታዊ ቤተ ክርስቲያን አምልኮአዊ፣ ልብሰ ተክሆናአዊና አስተዳደራዊ ስርዓቶች ወደ መጽሐፍ ቅዱሳዊው ሞዴል ለመመለስ ነበር። ቤተ ክርስቲያኗን ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ ናቸው ከሚላቸው ሥርዓቶች ሁሉ ለማጥራት ነበር። ተመርኩዞአቸው የተነሳው ጥቅሶች አያሌ ነበሩ። የኪምብሪጅ ዩኒቨርሲቲ መምህራንና ተማሪዎች ከዚህ እንቅስቃሴ አራማጆች መካከል ግንባር ቀደም ነበሩ። ቢሆንም “አዲሱ” እውነት በጊዜው በእንግሊካን ቤተ ክርስቲያን እጅ ላይ ከነበረው እውነት ጋር የሚጣጣም አልነበረም። ስለ አልነበረም የእንግሊካን ቤተ ክርስቲያንና የእንግሊዝ መንግሥት አይኖቻቸውን ጨፍነው ተቃወሙት። በጽኑ አሳደዱት። የዚያ ሰደት ጽናት ነበር የእንቅስቃሴውን አባላት በ1560 አውሮፓን ለቀው ወደ “አዲሱ አለም” (አሜሪካ) እንዲሻጉ ያስገደዳቸው።

በ1730ዎቹ የመጨረሻ አመታት ስለ ተቀሰቀሱት በጀርመን የ“ሞራቪያን” በእንግሊዝ የ“ማቶሊስት” እንቅስቃሴዎችም ተመሳሳይ ነገር ማለት ይቻላል። እነዚህ የትድበኝ፣ የቃለ እግዚአብሔር አጠናንና የሚስቶናዊነት እንቅስቃሴዎች ነበሩ። በአውሮፓና በአሜሪካ በተለያዩ ቦታዎች፣ በተለያዩ መልኮች፣ በተለያዩ ሰዎች እስከ ሐያኛው ምዕት

አመት መባቻ ድረስ ቀጥለዋል። በብዙ አእላፍ ሰዎች ሕይወት ላይ ብዙ አዎንታዊ ጫና አሳድረዋል። እንደ “ባሪያ ንግድ” የመሳሰሉ ኢሰብአዊ የሆኑ ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊና ፖለቲካዊ ክስተቶች መንፈሳዊና ሞራላዊ ብቻ ሳይሆን ህጋዊ መሠረትም እንዳይኖራቸው ለማድረግ ከፍተኛውን አስተዋጽኦ አበርክተዋል።

ይሁን እንጂ ስለ እነዚህ ዓይነቶቹም እንቅስቃሴዎች በጊዜው የነበሩት አብያተ ክርስቲያን የብራሽታው አመለካከት ባሪ እኛ ያለን ዓይነት አልነበረም። ለዚህም ምክንያቱ ከላይ ተደጋግሞ የተጠቀሰው ነው። እነዚያ እንቅስቃሴዎች የሚያምኑአቸው፣ የሚያራምዱአቸውና የሚያራግቡአቸው እውነቶች በጊዜው በአብያተ ክርስቲያኑ እጆች ላይ ከነበሩት ነጻ ሕይወቶች ጋር የሚታረቁ አልሆኑም። እነዚህ ላይ ታዲያ ዛሬስ እንዴት ታረቁላቸውና ነው ከቶሊካውያኑ፣ ሉተራውያኑ፣ መጥምቃውያኑና ሌሎችም ተቀባብለው አብረው የሚኖሩና የሚሠሩት? የሚል ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። የዚህን ጥያቄ መልስ በዘጠኝኛው ምዕራፍ ውስጥ እናገኛለን።

እውነት ነው፤ ግን ዕንቅፋት አብሮት አለ

አንድ ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ጌታን “ፈረሳውያን ይህን የተናገርኸውን ስምተው እንደ ተሰናከሉ አውቀሁልን?” ሲሉ ጠይቀውታል (ማቴ 15:13)። ፈረሳውያኑን ያሰናከላቸው “ደቀ መዛሙርትህ የሽማግሌዎችን ወግ ስለ ምን ያፈርሳሉ? እነሆ ምግብ የሚበሉት እጃቸውን ሳይታጠቡ ነው” በማለት ላቀረቡለት ጥያቄ የሰጣቸው መልስ ነበር። መልሱ “ሰውን የሚያረክበው ከአፍ የሚወጣው ነው እንጂ ወደ አፍ የሚገባው አይደለም” የሚል ነው (ማቴ 15:11)። ይህ አባባል አይሁዳውያኑን ስለ አመጋገብ ለዘመናት ሲጠብቁት ከኖሩት ህግና ሲከተሉትም ከኖሩት ወግ ጋር ፊት ለፊት ያጋጫል። ስለዚህም አሰናከላቸው። አደናቀፋቸው።

ሐዋርያው ጴጥሮስ ጌታን ሲገልጸው “ሕያው ድንጋይ” ይለዋል (1ኛ ጴጥ 2:4)። አከታትሎም ይህ ሕያው ድንጋይ ለሚያምኑት የማያሳፍር፣ የተመረጠና የከበረ ድንጋይ ሲሆን፣ ለማያምኑት ግን ግንዛቤ ጎብኝቶ የሚያስናክልና አደናቅፎ የሚጥል ድንጋይ እንደሆነ ይናገራል። ጴጥሮስ ስለዚህ ሕያው ድንጋይ እነዚህን እርስ በእርሳቸው የሚጋጩ ሁለት አሳቦች ያገኘው ከእዚያ ከኢሳይያስ ትንቢት ውስጥ ነው (ኢሳ 8: 14-15፤ 28:16)።

ማርቆስ በወንጌሉ በሁለተኛው ምዕራፍ ውስጥ ጌታ በዚህ የዕንቅፋት ድንጋይነቱ ፈረሳውያኑን ሆነ ብሉና ደጋግሞ እንዳይነቃቀፋቸው

ያሳየናል። ኃጢአትን ስለ ማስተሰረይ (1-12)፣ ከኃጢአተኞች ጋር አብሮ ስለ መብላት (13-17)፣ ስለ ጾም (18-22)፣ ስለ ሰንበት (23-28) የተናገራቸውን እናነባለን። እነዚያን አባባሎች በፈረሳውያኑ ቦታ ሆነን፣ በፈረሳውያኑ ጆሮ ልንሰማቸው ብንሞክር፣ በመንገዳቸው ላይ የተደረደሩባቸውን የዕንቅፋት ድንጋዮች ብዛት እናስተውላለን። ስለእነዚያ ጉዳዮች ፈረሳውያኑ ለዘመናት ሲያምኑትና ሲያስተምሩት ከነበረው ሁሉ ጋር ፊት ለፊት እንዲጋጩ ሆነ ብሉ የተናገራቸው ነበሩና።

እርግጥ ነው ስለ ጌታ የዕንቅፋት ድንጋይነት የሚናገረው የኢሳይያስና የጴጥሮስ ጥቅስ በእርሱ ተሰናክለው ስለሚወድቁ፣ ቃሉን በእምነት መቀበል ስለማይሆንላቸው፣ ለዚህም ስለ ተመደቡ አይሁዳውያን ነው የሚናገረው። ይሁን እንጂ ቃሉን በእምነት ተቀብለናል በምንለውም ላይ የሚሠራበት ሁኔታ አይኖርም ለማለት አንችልም። ከሁኔታዎቹም አንደኛው የሪቫይሻል ሁኔታ ነው። በሪቫይሻል እንቅስቃሴ ወቅት የሚሰጡት ትምህርቶች ከመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ያላፈነገጡ፣ እኛም ከምናምነውና ከምናስተምረው እስከዚህም ያልተለወጡ ሊሆኑ ይችላሉ። እንቅስቃሴውን ተቀብለን በሙሉ ልባችን እንዳንከተለው ግን እንቅፋት የሚሆኑብን የሆኑ የሆኑ ነገሮች በውስጡ ይኖራሉ።

ለምሳሌ የሪቫይሻሉ ስብሰባዎች የሚካሄዱት በመኖሪያ ቤቶች ውስጥ ሊሆን ይችላል። በቤተ ክርስቲያን ሕንፃ ውስጥ ብቻ መሰብሰብ ለሚፈልጉ ይህ የመጀመሪያው ዕንቅፋት ይሆናል። ለምሳሌ በጸሎት ጊዜ ምዕመናኑ ተንሰቅሰው የሚያለቅሱ፣ ወይም ተንከትክተው የሚሰቁ፣ ወይም ተንገዳግደው የሚወድቁ ይሆናል። መምህራኑ ሲቶች ወይም በዕድሜአቸው ገና ታዳጊ የሆኑ ወጣቶች ሊሆኑ ይችላሉ። ታዋቂው ሚስዮናዊ ራልፍ ማሆኒይ ጳጉሜቆስጢካዊውን ሪቫይሻል ላለመቀበል ለብዙ ክርስቲያኖች ዕንቅፋት ሆናባቸው የነበረው ነገር አብሮት ያለው “በልሳን መናገር” ነበር ይላል።

ሪቫይሻሎች ያለ ዕንቅፋት ያይደሉት ያለ ምክንያት አይደለም። በዚህ ስፍራ ቢያንስ ሁለት ምክንያቶችን ልናነሳ እንችላለን። አንደኛ ጌታን ምን ያህል እናምናለን? ምንስ ያህል እንፈልገዋለን? እስከ ምንስ ድረስ እንከተለዋለን? ጌታ ሥጋውን ስለ መብላትና ደሙን ስለ መጠጣት በተናገረ ጊዜ ከደቀ መዛሙርቱ ብዙዎቹ “ይህ ንግግር ከባድ ነው፣ ማን ሊቀበለው ይችላል? አሉ” (ዮሐ 6:60)። በዚህም ምክንያት ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ብዙዎች እርሱን መከተል ተዉ (6:66)።

ጌታ የእነዚህን ደቀ መዛሙርቱን ግራ መጋባት ሊያቃልላቸው መከራ አላደረገም። እንዲያውም ፈተናውን ለቀሩትም ጭምር አቀረበላቸው። “. . . እናንተም ደግሞ መሄድ ትፈልጋላችሁን?”

ሲል ጠየቃቸው። ጴጥሮስም “ጌታ ሆይ! ወደ ማን እንሄዳለን?” ሲል መለሰለት (67-69)። ምንድነው ጴጥሮስ እያለ ያለው? በምትመራን በማናቸውም መንገድ አንተን በእምነት ከመከተል በስተቀር ሌላ አማራጭ የለንም ነው። ስለዚህ በእንቅፋቶቹ አማካይነት ጌታ የእምነታችንን መጠን፤ የቁርጠኛነታችንን ልክ ይፈትናል ማለት ነው።

ሁለተኛ መሠረታዊ በሆነውና መሠረታዊ ባልሆነው መካከል ያለው ልዩነት የቱን ያህል ገብቶናል? የቱ ነው የግዳ? የቱስ ነው የልማዳ? የቱ ነው እውነቱ? የቱስ ነው ሥርዓቱ? ጥንትም ሆነ ዛሬ? እዚህም ሆነ እዚያ? ሊለወጥ የማይቻለው ምንድነው? እንደ ጊዜው? እንደ ቦታውና እንደ ሁኔታው ሊቀያየር የሚችለውስ የቱ ነው? በግልም ሆነ በቤተ ክርስቲያን ደረጃ ከምናደርጋቸው ነገሮች ለጌታ ክብርና ለመንግሥቱ መስፋፋት ብቻ ስንል የምናደርጋቸው የትኞቹ ናቸው? ለራሳችን ክብር ስንል የምናደርጋቸውስ? ዕንቅፋቶቹ በዚህ በዚህም ረገድ የምንፈተንባቸው ይሆናሉ።

ዕድሜ መስተዋትም መጋረጃም ነው

ለሪቫይሻል መሰናክል መሆን የሚችሉ ነገሮች መንፈሳዊና ከሪቫይሻል ጋር ግንኙነት ያላቸው ነገሮች ብቻ አይደሉም። መንፈሳዊ ያልሆኑ? ከሪቫይሻልም ጋር የማይዛመዱ ነገሮችም ለሪቫይሻል መሰናክል ሊሆኑ ይችላሉ። እንደዚህ ካሉት ነገሮች አንዱና ዋነኛው በአባቶችና በልጆች መካከል ያለው የዕድሜ ልዩነት ነው። “ያለፈው ሪቫይሻል ወዳጆች የሚመጣው ሪቫይሻል ጠላቶች ናቸው” የሚል አባባል አለ። ያለ ምክንያት አይደለም እንደዚህ የተባለው።

በትናንትናውና በዛሬው ሪቫይሻል መካከል የሐያ? የሰላሳና ከዚያ በላይ የሆኑ አመታት ርቀት ይኖራል። በትናንትናው ሪቫይሻል ጊዜ ከተወለዱት ልጆች (በመንፈሳዊ ልደት ማለት ነው) አብዛኞቹ ዛሬ ጎልማሶች ናቸው። ጥቂቶቹም አዛውንቶች ሆነዋል። ሁሉም ምራት ውጠዋል። ክፉና ደግ ለይተዋል። አስተምህሮአቸው ጠሉአል። ስሜታቸው ሰከኖአል። አግብተው? ወልደው? ከብደዋል። ባለ ብዙ ንገዥ ባለ ብዙ ጉዝጓዝ ሆነዋል። ከሚጠፈው ሁሉ ጋር መጠፍ? ከሚከንፈው ሁሉ ጋር መክነፍ አይሆንላቸውም።

“ደጉ ዱሮ” እንደ ህልም? እንደ ህልም ትዝ ይላቸዋል። እንደ ዛሬ አልነበረም። የዛሬ አባዜ ብዙ ነው። ሁለቱ ብቻ ሳይሆን ሦስቱና አራቱ ማሰብ ይፈልጋል። አገላብጦ ብቻ ሳይሆን አገላብጠ ማየት ይጠይቃል። “ሲሮጡ የታጠቁት ሲሮጡ ይፈታል” ይባል የለ? ሁሉን ይጠይቃሉ። ሁሉን ይጠረጥራሉ። ከሁሉ ይጠነቃቃሉ።

የዛሬው ሪቫይሻል ወዳጆች ግን በአብዛኛው ልጆች ናቸው። በሥጋም በመንፈስም። እንደዚህ ያስባሉ። እግዚአብሔር አሁን እነርሱን እያስጓዛቸው ባለው መንገድ ከዚህ በፊት ማንም አልሄደበትም። የእግዚአብሔር የተለየ ዓላማ ያለባቸው የተለየ ትውልድ ናቸው። ተስፋቸው ጉልህ ነው። ነገላቸው ብሩህ ነው። የቤተ ክርስቲያንን ብቻ ሳይሆን የዓለምን የራስዋን መልክ እንኳን ሳይቀር መለወጥ ይቻላል! ብቻ ጎልማሶች ጎታች ሚና መጫወታቸውን ማቆም አለባቸው። መምራት ካልቻሉ ይመሩ። ሁለቱም ካልሆነላቸው መንገድ ይልቁቁ። በቃ! እግዚአብሔር እራሱ አብሯቸው አለ። ያውም ከየትኛውም ትውልድ ጋር አብሮ ባልነበረበት ዓይነት። ታሪክ የጣለባቸውን ኃላፊነት ለመረከብ ከዝግጁ በላይ ናቸው።

ሁለቱም ባህርያት ከፍታቸው (ወይም ዝቅታቸው) ጫፍ ላይ በሚደርሱበት ጊዜ ቤተ ክርስቲያን (ዓለማችንም) የብቻቸው ብትሆን አይጠሉም። እነዚያ የሚያዩት ለእነዚህ? እነዚህ የሚያዩት ለእነዚያ አይታያቸውም። ቤተ ክርስቲያን ግን (ዓለማችንም) የሁለቱም የጋራ መድረክ ናት። ጤና የሚሰጣት? ወድቃ ከመሰበር? ሞታ ከመቀበር የሚጠብቃት በሁለቱ መካከል የሚፈጠረው ውብ ውጥረት (tension) ነው።

አስተምህሮው ጥራት ያጥረዋል

ሪቫይሻል እንቅስቃሴ ነው። ከአንድ ሰው ወይም ከአንድ ቦታ ሊጀምር ይችላል። ከዚያ በኋላ ግን ብዙ ጊዜ እገሌ የምንለው ባለቤት አይኖረውም። ከሰው ወደ ሰው? ከቦታ ወደ ቦታ ይተላለፋል። የመተላለፊያውን ሥርአት አናውቀውም። ቀደም ሲል እንዳየነው የሚሸከረከረው በአንድ ለረዥም ጊዜ ተሰውሮ በቆየና አሁን በተገለጠ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነት ዙሪያ ሊሆን ይችላል። እንደዚያ ከሆነ ስብከቱም ሆነ ልምምዱ በዚያ ላይ ያተኩራሉ። ሌሎች መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነቶች ሳይነሱ ይቀራሉ። ይኸ ሁኔታ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በቆዩ ምዕመናን ዘንድ ሪቫይሻሉን ጥያቄ ውስጥ ያስገባዋል።

ለምሳሌ ጳንጠቆስጦአዊው ሪቫይሻል በዓለም ዙሪያ በብዙ የተተቸበት ነጥብ ይኸ ነበር። ትችቱ በዚያ ሪቫይሻል ውስጥ የሚሰበከው “የተሰቀለው ክርስቶስ” ሳይሆን ስለ እርሱ ሊመሰክር ወደ ምድር የተላከው መንፈስ ቅዱስ ነው የሚል ነበር። የሚሰበከው አጥማቂው ኢየሱስ ሳይሆን መጠመቂያው መንፈስ ቅዱስ ነው የሚል ነበር። ለፍጥረት ሁሉ ስበኩት የተባለው “ወንጌል” ሳይሆን የሚያምኑትን ይከተላቸዋል የተባሉት “ምልክት” ነው የሚል ነበር። ትችቱ ሙሉ ለሙሉ እውነት ሳይሆንም ሙሉ ለሙሉም ደግሞ ውሸት አልነበረም።

ይህንን ያጋደለ አጉልሆ (emphasis) ለማረም መከራ ማድረግ የተጀመረውም ገና ከጧቱ ዝር። ዌልድም ጄ ሲይሙር እራሱ ዝር በአዙሳ “እንግዲህ ከዚህ ስብሰባ ስትወጡ ሰዎች እንዲድኑ ለማድረግ ሞክሩ እንጂ በልሳን ስለ መናገር አታውሩ” ይል የነበረው።

የአስተምህሮ ጥራት ማጠር የጸንጠቆስጤአዊው ሪቫይቫል የብቻው ትግር አይደለም። ሪቫይቫል በባህርዩ ቁልጭ ያለና የተስተካከለ፣ የጠራና የጠለለ ነገር አይደለም። መነሻና መድረሻ ያለው፣ በስርዓት የተዘጋጀና የተቀናጀ አስተምህሮም የለውም። ሪቫይቫል እንደ ሄሰት አንዳንድም እንደ ዓውሎ ሄሰት ያለ ነገር ነው። አብዋራ ያስገኛል። ግንድ ይገነድሳል። ወይም እንደ ደራሽ ውሀ ነው። በመንገዱ ላይ፣ በመንገዱም ግራና ቀኝ ያለውን ድንጋይ ያንከባላል። ዛፉን ዘፍ ያደርጋል። አፈሩን ይጠራርጋል። እያረመመ ሳይሆን እያውካካ ይፈላል። እናም ከአጭር ጊዜ በኋላ ያልፋል። ያኔ ጸጥታ፣ ጭርታ ይሆናል።

ምዕመናንን በመጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተምህሮ ማስታጠቅ የሪቫይቫል ተግባር አይደለም። ሪቫይቫል ይህንን ውጤት እንዲሰጠን መጠበቅ የዋህነት ነው። ጉዳቱም ትልቅ ነው። በቀደሙት ምዕራፎች ውስጥ እንዳነሳነው የሪቫይቫል ተግባር ብዙ ሊመስለን ይችላል ይሆናል። የመጨረሻ ግቡ ግን ሁለትና ሁለት ብቻ ነው። ያም በውስጥ ያሉትን ሰዎች ሕይወት ማደስና በውጭ ያሉትንም ወደ እግዚአብሔር ቤት ማፍለስ ነው። የእግዚአብሔርም ቤት ማለት አጥቢያ አብያተ ክርስቲያን ማለት ነው (1ኛ ጢሞ 3፡15)።

ሪቫይቫል እንዴትም ብርቅና ድንቅ ቢሆን ያልፋል። ሄሰት እንደሚያልፍ። ጎርፍ እንደሚያልፍ። እስካሁን እንደታየው ሪቫይቫልን ከማለፍ ልናስቀረው የምንችል አይመስልም። ልናስቀር (conserve) የምንችለው፣ ማስቀረትም ያለብን፣ እንድናስቀርም የሚጠበቅብን ፍሬውን ብቻ ነው። ፍሬውም የጸደቁ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮም የታጠቁ ምዕመናን ናቸው። ይህንን ፍሬ ለእግዚአብሔር ለማስቀረት ስንል ነው አብያተ ክርስቲያን ከሪቫይቫል ሄሰት ጋር አብረን ለመንፈስ፣ ከሪቫይቫል ጎርፍ ጋር አብረን ለመጉረፍ መዘጋጀት ያለብን።

ልምምዱ ልብ አያሳርፍም

እ! መልካም ነገር መሰናክል ባይኖረው ምንኛ መልካም ዝር? ዳሩ ግን አለው። እውነታው ይኸ ነው። ምንም ማድረግ አይቻልም። ቤተ ክርስቲያን መሰናክል የሌለው ሪቫይቫል ብትጠብቅ፣ ሪቫይቫል ሳታውቅ

ኖራ ታልፋለች። ዝናውን ብቻ ትሰማለች። ሪቫይቫሉን አስገብታ መሰናክሉን ልታስቀር አጥር ብታጥር፣ መዝጊያ ብትደነቅር፣ ያ ሪቫይቫልን ለመቆጣጠር መሞከር ነው። ዓውሎ ሄሰትን ይቆጣጠሩታል? ግድቡን ሰብሮ እየዘለለ፣ እየፎከረና እየጨፈረ የሚመጣን ጎርፍ ይገድቡታል? አይቻልም። ያን ማድረግ በተቻለ ጊዜ ሪቫይቫሉ አልፎአል። በሚመጣው ትውልድ ዕድሜ ካልሆነ በስተቀር ምናልባት በእኛ ዕድሜ ዳግመኛ አናየውም።

ሪቫይቫል ጽዱ (neat) የሆነ ነገር አይደለም። መልካም የሆነው መልካም ካይደለው ጋር በአንድ ላይ ተቀይሞ የሚገኝበት ነገር ነው። በሪቫይቫል ውስጥ የምታልፍ ቤተ ክርስቲያን ምን ልትመስል እንደምትችል ለማወቅ ጥሩ ምሳሌ የምትሆን የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ናት። ቤተ ክርስቲያንንም የመሠረታት ሐዋርያው ጳውሎስ ነው። ጌታ ራሱ በራእይ “. . . በዚህ ከተማ ብዙ ሕዝብ አሉኝ” ብሎታል (ዮሐ 18፡10)። ከኤፌሶን ቀጥሎ ጳውሎስ ረዥም ጊዜ የቆየው በቆሮንቶስ ነው (ዮሐ 18፡11)። በቆሮንቶስ ብዙ መንፈሳዊ ጸጋ (1ኛ ቆሮ 1፡4-6)፣ በአንፃሩም ብዙ መንፈሳዊና ሥጋዊ ትግሮች ተከስተዋል።

ትግሮቹን የአስተምህሮ፣ የልምምድና የአሠራር ብለን በጅምላ ልንጠራቸው እንችላለን። ሥጋውያንን የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ምዕመናን መንፈሳውያን ለማድረግ፣ የልምምድና የአሠራር ትግሮቻቸውንም ለመፍታት ከሌሎች አብያተ ክርስቲያን ይልቅ ጳውሎስ ብዙ የደከመው በቆሮንቶስ ነው። ቢያንስ ሦስቱ በአካል እንደ ጎበኛት እናውቃለን (2ኛ ቆሮ 13፡1)። ሦስት መልዕክቶችን ሳይጽፍላት እንዳልቀረም በብዙዎች ይታመናል። የመጀመሪያውና በ1ኛ ቆሮንቶስ 5፡9 ላይ የተጠቀሰው መልዕክቱ በአዲስ ኪዳናችን ውስጥ አልተካተተም። ጢሞቴዎስንና ቲቶን ‘መሰሉ በሳል አገልጋዮችንም ልኮላታል። በቀጥታ ከጌታ በሆነ ራእይና እንደ ጳውሎስ ባለ አገልጋይ በተቀሰቀሰ ሪቫይቫል ውስጥ እንደዚህ ያለ ሁኔታ ከተከሰተ በሌሎች ሪቫይቫሎች ምን ሊከሰት እንደሚችል ሠጠው ይቻላል።

ይኸ ርዕስ የተጻፈው ሪቫይቫል የብዙ ምዕመናን ልብ የማያርፍባቸውን የተለያዩ ልምምዶች ይዞ ሊመጣ እንደሚችል ለማስጠንቀቅ ነው። እንደዚህ ዓይነቶቹን ልምምዶች ሁሉ በስም መዘርዘር አይቻልም። ገና ያልተከሰቱትን ቀርቶ የተከሰቱትንም እንኳን ቢሆን ሙሉ በሙሉ አናውቃቸውም። ቢያንስ እኔ (ጸሐፊው) አላውቃቸውም። አንዳንዶቹ ስለ ዕንቅፋት በተናገርኩበት ርዕስ ስር ተጠቅሰዋል። እንደ ተንሰቅስቆ ማልቀስና ተንገዳግዶ መውደቅ ያሉት። ከብሉይ ኪዳን ዘመን ጀምሮ በነበሩ ብዙ ሪቫይቫሎች ውስጥ የታዩ ክስተቶች ናቸው።

ሌሎችን ለቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን በተጻፈው የመጀመሪያ መልዕክት ውስጥ መመልከት ይቻላል። ለምሳሌ በባልና በሚስት መካከል የሚፈፀመውን የሩካቤ ሥጋ ግንኙነት የሚከለክል ልምምድ አበረ (7: 1-5)። ምናልባት ከልምምድ ይልቅ የአስተምህሮ ችግር ቢባል ይቻላል። ስለሚበሉና ስለማይበሉ የምግብ ዓይነቶች (10:23-30)፤ ራስን ስለ መከናከብ ወይም ስለ መገለጥ (11:3-13)፤ ፀጉርን ስለ ማስረዘም ወይም ስለ ማሳጠር (11:14-16) የተጻፈው አለ። በሌሎች “አብደዋል” እስኪሰኙ ድረስ ጉባዔው ሁሉ በልሳን የሚናገሩበት ልምምድም ተጠቅሷል (14:23)። ስለ ሙታን የመጠመቅ ልምምድም አበረ (15:29)። ያመነ ሰው በውሀ ሳይጠመቅ ከሞተ፣ በሕይወት ያለ ዘመዱ ወይም ወዳጁ ስለ ሞተው ሰው ይጠመቅለት እንደ አበረ ይመስላል።

በቀደመው ምዕራፍ ውስጥ ስለ ሪቫይቫል መለያዎች ተነጋግረናል። እነዚያ መለያዎችና እነዚህ መሰናከሎች በአንድ ላይ በአንድ ሪቫይቫል ውስጥ ሊከሰቱ ይችላሉ። እንደዚያ በሚሆን ጊዜ ነጮቹ እንደሚሉት “ሕፃኑን ከታጠበበት ውሀ ጋር አብረን እንዳንደፋው”⁴ ልንጠነቀቅ ይገባል። መሰናከሎቹ እያሉም ቢሆን መለያዎቹ በግልጽ የሚታዩ ከሆነ ሪቫይቫሉ ትክክለኛ ሪቫይቫል ነው ማለት ነው። ልንቀበለውና ልናስተናግደው ይገባናል። የሪቫይቫል ቃሉም ሆነ ልምምዱ እንግዳ በሆክስ በአገራችን ቤተ ክርስቲያን (ወንጌላውያንም ኢወንጌላውያንም) ሪቫይቫል በሚከሰት ጊዜ ከፍተኛውን ስህተት የምንፈጽመው ምናልባት በዚህ አቅጣጫ ይሆናል ብዬ ስለምፈራ ነው የምወተውተው።

ይህ ፍርሃት ግን የእኔ ብቻ ፍርሃት አይደለም። የቤተ ክርስቲያን ዕ ድገት እንቅስቃሴ አባት (The Father of the Church Growth Movement) በመባል ከሚታወቀው ከዶክተር ዶናልድ ኢ ማክ ጋቭራን ጽሑፍ ልጥቀስ፡-

የኢየሱስ ክርስቶስን አምላክነትና የመጽሐፍ ቅዱስን ሥልጣን የምታምንን እና የመንፈስ ቅዱስም ፍራ የሚታይባትን ቤተ ክርስቲያን ትክክለኛነት ከተጠራጠርን እየተከተልን ያለነው አደገኛ አቅጣጫ ነው።⁵

ይህንን የጻፈው ኒውቢጊን የተባለ የዩናይትድ ቸርች ኦፍ ሳውዝ ኢንዲያ ጳጳስን በመጥቀስ ነው። ይህ አባባል ስለ ሪቫይቫልም እውነት ነው። ሪቫይቫልን በመለያዎቹ ሳይሆን በመሰናከሎቹ መመዘን አደገኛነት እንዳለው ነው ይህ አባባል የሚያስጠነቅቀን።

ሰይጣናዊ ሳንኮች

የሪቫይቫል ጊዜ እግዚአብሔር ከወትሮው በተለየ ሁኔታ ወደ ሰዎች የሚቀርብበትና ሰዎችም በነጠላ ሳይሆን በጅምላ ወደ መንግሥቱ የሚፈልሱበት ጊዜ ነው ተባብረናል። ይኸ ማለት የሪቫይቫል ጊዜ በዲያብሉስ መንግሥት ላይ በዕምቃምነቱና በመጠናምነቱ ከወትሮው ይልቅ ከፍተኛ ጥቃት የሚፈጸምበት ጊዜ ነው ማለት ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ጌታ ኢየሱስ ወደ ዓለም ስለ መጣበት ዓላማ ሲናገር “የጠፉትን ሊያድን” ብቻ አይደለም የሚለው (ሉቃ 19:10)። “የዲያብሉስን ሥራ ሊያፈርስ” ጭምር ነው የሚለው (1ኛ ዮሐ 3:8)። የመምጣቱ አዎንታዊ ዓላማ “ማዳን” ሲሆን አሉታዊው ዓላማ ደግሞ “ማፍረስ” ነው። አንድ ሰው ሲድን በዚያ መጠን የዲያብሉስ መንግሥት ይፈርሳል። አንድ ሺህ ሰው ሲድን የመፍረሱ መጠን አንድ ሺህ ጊዜ ከፍ ይላል። አንድ መቶ ሺህ ሰው . . . አምስት መቶ ሺህ ሰው ቢድን መፍረሱ በዚያው መጠን ከፍተኛ ይሆናል።

እግዚአብሔር በሰዎች መካከል ከወትሮው በተለየ ሁኔታ ይህንን ድንቅ ሥራ ሲሠራ ሰይጣን እጆቹን አጣምሮ ይቀመጣል ብሎ ማሰብ የሞህነት ነው። መጽሐፍ ቅዱሳዊም አይደለም። እርሱ ክፉ ተልዕኮውን ለመተግበር ሁል ጊዜ በእንቅስቃሴ ላይ እንደ ሆነ ይታወቃል። በሪቫይቫል ጊዜ ግን እርሱም ከወትሮው በተለየ ሁኔታ በከፍተኛ እንቅስቃሴ ላይ ይሆናል። መንቀሳቀስ የሚችልበት ጊዜ እየጠረ በሂደ መጠን ቁጣው (ስለዚህም እንቅስቃሴው) እየጨመረ እንደሚሄድ መጽሐፍ ቅዱስ ይጠቁማል (ራእይ 12:12)። በመሆኑም የሪቫይቫል ጊዜ ሰይጣን ያለ የሌለ ኃይሉን አስከትቶ የሞትና የሽረት ፍልሚያ ለማድረግ ታጥቆ የሚወጣበት ጊዜ እንደሚሆን መታወቅ አለበት።

የሰይጣን የውጊያ ስልቶች ምንድናቸው? ሰይጣን በተለይ በሪቫይቫል ጊዜ የሚጠቀምባቸውን የውጊያ ስልቶች ለይቶ ለማወቅ ስለ ተለያዩ የውጊያ ስልቶቹ አጠቃላይ የሆነ ግንዛቤ እንዲኖረን ያስፈልጋል። መጽሐፍ ቅዱስ ሰይጣን በአማኞችና በዓለማውያን ላይ በተናጠል ወይም በወል የሚጠቀምባቸው በርካታ የውጊያ ስልቶች እንዳሉት ይነግረናል። አንዳንዶቹ እነሆ፡-

ቃሉን ከሰው ልብ መንጠቅ (ማቴ 13:19)	ዓ
እንክርዳድ መዝራት (ማቴ 13:24-30)	አ
መስረት (ዮሐ 10:10)	ዓ
ማረድ (ዮሐ 10:10)	ዓ
ማጥፋት (ዮሐ 10:10)	ዓ
ማታለል (2ኛ ቆሮ 2:11)	አ
የሰዎችን ልቦና ማሳወር (2ኛ ቆሮ 4:4)	ዓ

መሳሸም/ሥጋን መውጋት (2ኛ ቆሮ 12:7) አ
 መሸንገል (ኢፌ 6:11) አ
 የሚንበለበሉ ፍላግዎችን መላክ (ኢፌ 6:16) አ
 መከልከል (1ኛ ተሰ 2:18) አ
 መፈተን (1ኛ ተሰ 3:5) አ
 መዋጥ (1ኛ ጴጥ 5:8) አ
 ማሳሳት (2ኛ ዮሐ 7) አ
 መክሰስ (ራእይ 12:10) አ

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ስለ እነዚህ የውጊያ ስልቶች በዝርዝር አንነጋገርም። ቢሆንም ጥቂት ነገር ብሎ ማለፍ የግድ ይሆናል። በመጀመሪያ ከላይ የተሰጠው ዝርዝር የውጊያ ስልቶችን ሁሉ ያካተተ አይደለም። ሁለተኛ እንደዚህም ሆኖ ከዝርዝሩ የምናስተውለው የሰይጣን የውጊያ ስልቶች ብዙና የተለያዩ መሆናቸውን ነው። ይህም ሰይጣን በጠላቶቹ ላይ ድልን ለመቀዳጀት ስልቱን ሊለዋውጥም ሆነ በአንድ ጊዜ፣ በአንድ ሰው ላይ፣ ከአንድ በላይ በሆነ የውጊያ ስልት ሊጠቀም እንደሚችል ይጠቁመናል።

ሦስተኛ አንዳንዶቹ የውጊያ ስልቶች ተመሳሳይነት ያላቸው ይመስላሉ። ለምሳሌ እንደ ማታለል፣ መሸንገል፣ መፈተን፣ ማሳሳት ያሉት። ለምሳሌ እንደ ማረድ፣ ማጥፋት፣ መዋጥ ያሉት። ሆኖም ተመሳሳዮች ናቸው ብለን ከመደምደማችን በፊት የእነዚህን ቃላት ትክክለኛ ትርጉም ለመረዳት ከተራ ንባብ ያለፈ ሙከራ ማድረግ አለብን። የተለያዩ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞችን ማመሳከር፣ ወይም የተለያዩ የቃላት መፍቻ መጻሕፍትን መመልከት ይጠቅማል።

አራተኛ ከላይ ከተዘረዘሩት መካከል አንዳንዶቹ ከውጊያ ደረጃ ያለፉ፣ ወደ ድል ደረጃ የተሸጋገሩ ይመስላሉ። ለምሳሌ እንደ ማረድ፣ ማጥፋት፣ መዋጥ ያሉት። ሆኖም በሰው ውስጥ የሕይወት እስትንፋስ እስካለ ድረስ ሰይጣን የመጨረሻውን ድል እንደ ተቀዳጀ ብናስብ እንሳሳታለን። ስለዚህ እነዚህም ቃላት ከድል ይልቅ ገና በውጊያ ደረጃ ላይ እንዳሉ መቁጠር የበለጠ ትክክል ይሆናል።

በመጨረሻም “ዓ” እና “አ” የሚሉትን ፈደላት ስንቆጥራቸው ከውጊያ ስልቶቹ መካከል ሙሉ በሙሉ በዓለማዊያን ላይ ብቻ ያካጠፋ የሚመስሉት በቁጥር ጥቂቶች ሲሆኑ አብዛኞቹ ግን በአማኞች ላይ ያካጠፋ መሆናቸውን እናያለን። ይህ ማለት አማኝ ከመሆን ይልቅ ዓለማዊ መሆን ይሻላል ማለት አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚገልጸን ዓለማዊያን የዲያብሉስ ልጆች ናቸው (ዮሐ 8:44፣ 1ኛ ዮሐ 3:10)። በሥልጣኑ ማለትም በቁጥጥሩ ሥር ያሉ የመንግሥቱ ዜጎች ናቸው (ቆላ 1:13)። በዚህ ምክንያት ሰይጣን ከእነርሱ ጋር

ውጊያ የሚገጥምበት ምክንያት የለውም። ውጊያው የማጀምረው አንድም ሰዎች እራሳቸው ከግዛቱ ለማምለጥ፣ አንድም ሌሎችን ለማስመለጥ እንቅስቃሴ ማድረግ ሊጀምሩ ነው።

በተለይ በሪቫይቫል ጊዜ ለሰይጣን ጥሩ ውጤት የሚያስገኙለት የውጊያ ስልቶች መፈተን፣ እንክርዳድ መዝራት፣ ማታለል፣ መሸንገል፣ ማሳሳት የተባሉት ናቸው። አሁንም በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ስለ እነዚህ ስለ እያንዳንዳቸው በዝርዝር አንነጋገርም። ለምሳሌ ያህል ብቻ ግን “መፈተን” እና “እንክርዳድ መዝራት” የተባሉትን እስቲ በጣም በመጠኑ እንያቸው።

ይኸኛው “ፈተና” በትምህርት ቤት ከምናውቀው አንድ ተማሪ የተሰጠውን ትምህርት የቱን ያህል እንደ ተረዳ ለማወቅ መምህሩ ከሚያቀርብለት ፈተና ፈጽሞ የተለየ ነው። የዚያኛው “ፈተና” ዓላማ ተማሪውን ካለበት ደረጃ ወደሚቀጥለው ደረጃ ከፍ ለማድረግ፣ የተማሪውን ብቃት ለማረጋገጥ፣ ተማሪውን ለማስመረቅና ለማስሸለም ነው። የዚህኛው ፈተና ዓላማ ግን አማኙን ከእምነት ጉዞው ለማስናከልና ለማስቀረት፣ አማኙን ከእግዚአብሔር ፈቃድ ለማስወጣትና ከአምላኩ ጋር ለማጣላት ነው። የዚህኛው ፈተና ዓላማ የተሳካ እንደ ሆነ በአማኙ ላይ ከሚደርሰው ጉዳት በተጨማሪ የእግዚአብሔር ቃል ይነቀፋል፤ የእግዚአብሔር ስም ይሰደባል፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ ይሰናከላል፤ የእግዚአብሔር ዕቅድ ይጨናገፋል፤ እግዚአብሔርም ያዝናል።

በዚህ ረገድ ዲያብሉስ ጌታን የፈተነባቸው ሦስት ፈተናዎች ለእኛ በእጅጉ ትምህርት ሰጪዎች ናቸው (ማቴ 4:1-11)። ከሚሰጡንም ትምህርቶች የመጀመሪያው ፈተናዎቹ በእግዚአብሔር በራሱ የተፈቀዱ የመሆናቸው ነገር ነው። ቀጥሎም እነዚያ ፈተናዎች በጌታ ላይ በሦስት አቅጣጫዎች ዝር ያካጠፉት። የመጀመሪያው ፈተና እንደ አባቱ ፈቃድ ከደረሰበት ጊዜአዊ ችግር (ረሀብ) የልጅነት ሥልጣኑን በመጠቀም (ድንጋዩን ዳቦ በማድረግ) እንዲወጣ የሚያነሳ ዝር። ሁለተኛው ፈተና በእግዚአብሔር የተገባለትን ተስፋ ለእግዚአብሔር ክብርና ለሰዎች ጥቅም ሳይሆን የራሱን ማንነት ለማሳያ እንዲገለገልበት ለማድረግ የቀረበ ዝር። የመጨረሻው የዓለምን ሥልጣንና ክብር ሁሉ ልስጥህ የሚል ባለ ጸጋና ባለ ዝና የመሆኑን ፍላጎት የሚቀሰቅስ ፈተና ነው። እነዚህን ሦስት ዓይነት ፈተናዎች ሰይጣን በተለይ በሪቫይቫል ጊዜ፣ በተለይም ደግሞ በሪቫይቫሉ ውስጥ ሰፊ ድርሻ ያላቸው ለሚመስሉ አገልጋዮች ያቀርባላቸዋል። በዘመናት መካከል እነዚህን ፈተናዎች በእግዚአብሔር ጸጋ በጣጥሰው ያለፉ ብዙዎች ናቸው። የወደቁትም ግን ጥቂቶች አይደሉም።

“እንክርዳድ መዝራት” ማለት ስንዴ በተዘራበት ማሳ ውስጥ ስንዴ የሚመስል፣ ግን ስንዴ ያይደለ፣ ሌላ ዘር መዝራት ማለት ነው። ጌታ በተናገረው ምሳሌ ውስጥ በስንዴው ማሳ ውስጥ እንክርዳድ መዘራቱ የታወቀው ስንዴው በበቀለና ባፈራ ጊዜ ነው። ስንዴ እስካልተዘራ ድረስ ጠላትም እንክርዳድ መዝራት አላስፈለገውም። እንደዚህ በሚሆን ጊዜ የጥሩ ገበሬ ፍላጎት ከስንዴው መካከል እንክርዳዱን ማስወገድ ነው። ጌታ ግን “እንክርዳዱን ስትለቅሙ ስንዴውን ከእርሱ ጋር እንዳትነቅሉት አይሆንም” ሲል ከለከላቸው። ከዚህም አባባሉ እንክርዳዱን ሲዘራ የጠላት ዓላማው እንክርዳዱ ለፍሬ ደርሶ እንዲታጩደለት ሳይሆን ስንዴው ለፍሬ ሳይደርስ እንዲነቀልለት እንደሆነ እናስተውላለን።

በሪቫይቫል ውስጥ ለነበረችው ለቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ሲጽፍ ነው ሐዋርያው ጳውሎስ “ሰይጣን የብርሃን መልአክ እንዲመስል ራሱን ይለውጣልና . . . አገልጋዮቹ ደግሞ የጽድቅን አገልጋዮች እንዲመስሉ ራሳቸውን ቢለውጡ ታላቅ ነገር አይደለም . . .” የሚለው (2ኛ ቆሮ 11:12-15)። ይህንንም የሚለው የክርስቶስን ሐዋርያት እንዲመስሉ ራሳቸውን ስለሚለውጡ “ውሸተኞች ሐዋርያትና ተንኮላኞች ሠራተኞች” ነው። የሪቫይቫል ጊዜ ሐዋርያት ባልሆኑ ሐዋርያት፣ የጽድቅ አገልጋዮችም ባልሆኑ አገልጋዮች ግራ የምንጋባበትም ጊዜ ነው። ስለዚህም ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን ሁሉ ስለ እነዚህ የሪቫይቫል አጉዋጊ እና አስጊ ባህርያት በቅድሚያ ማወቅ፣ የእግዚአብሔርንም መንጋ ለአጉዋጊው ለማስታጠቅ፣ ከአስጊውም ለመጠበቅ ቅድመ ዝግጅት ማድረግ ይጠበቅባቸዋል።

ስምንት

የግርጌ ማስታወሻዎች

- 1 Mahoney, Ralph. “Is a New Wave of Revival Coming?” World Missionary Assistance Plan. 1982. pp 129.
- 2 Frodsham, Stanley H. “With Signs Following: The Story of the Latter Day Pentecostal Revival.” Gospel Publishing House, 1946. pp.38
- 3 McGavran, Donald A., John Huegel, and Jack Taylor. “Church Growth In Mexico.” Eardmans 1963. pp 113
- 4 “Do not throw the baby with the bath” ተረቱ በእንግሊዝኛ ቋንቋ ከመሆኑ በስተቀር የኢንግሊዞቹ ይሁን ወይም የአሜሪካኖቹ ወይም የሌሎች አላውቅም።